

NORDNORSKE SAMLINGER
UTGITT AV ETNOGRAFISK MUSEUM

I

FINNMARK OMKRING 1700
AKTSTYKKER OG OVERSIKTER

FØRSTE HEFTE

TO JORDEBØKER
FRA 1694

VED
MARTHA BROCK UTNE

OSLO 1932

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S

NORDNORSKE SAMLINGER
UTGITT AV ETNOGRAFISK MUSEUM
I

FINNMARK OMKRING 1700

AKTSTYKKER OG OVERSIKTER

FØRSTE HEFTE

TO JORDEBØKER FRA 1694

VED
MARTHA BROCK UTNE

OSLO 1932

A.W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S

De her følgende jordebøker innleder en serie kildeskrifter, hvorav de fleste ikke har vært trykt før. Det øvrige av serien aktes utsendt i hefter eftersom leilighet til det gis. Bindet vil bli avsluttet med en utsikt over bebyggelsen og befolkningens vilkår i Finnmarken i årtierne nærmest før og etter år 1700.

NIELS KNAG

Matricul oc Beschrifuelse ofuer Findmarchen for Anno 1694.

Det nedenfor gjengivne håndskrift som tilhører Riksarkivet er på 68 sider i stort folio. Teksten er ordnet tabellarisk med opgaver, i fem vertikale kolonner, over befolkningens nasjonalitet (*Nordmend, Finner*), *Fiskewærernis Navne, Besiddernis Navne, Schaterne* og *deris bereigning* i fisk eller penger. Efter tabellene følger sognvis lokaloplysninger i sammenhengende fremstilling; første kolonne inneholder henvisninger til forordninger ang. skatt, skattelettelser m. v.

Her er den tabellariske opstilling forlatt og skattekolonnernes anførsler rykket ned under siden og sammendratt, da enkeltanførslerne om skattens art og størrelse gjentar sig fra linje til linje.

Forøvrig er teksten gjengitt i sin helhet. Fiskeværs og andre bosteders navn er *kursivert*.

Matrikkelen er ført i pennen av en klar og sikker hånd (ikke Knags), men ortografien er ujevn. Visse eiendommeligheter ved bokstaveringen har utgiveren funnet det unødvendig å bibeholde, β er således transkribert med ss i ord som har dobbelt-s i nutidsform, ellers med s. Forkortelser er som regel oppløst. Manuskriptet er fulgt mest mulig i bruken av store bokstaver, men skriftformens særegne karakter utelukker konsekvens på dette punkt. Interpunksjonen er noget modifisert.

West-Finmarchen. - Loppens Soegn.

Nordmend - som effter Kongl. Forordning, dat. den 6 Junj 1691 er frj for Skatt oc Leeding¹.

Ansnes. Hans Iensen. Oele Snedker. Roeland Ioensen.

Yter-Wehr paa Loppen. Daniel Christoffersen. Arne jversen. Povel Nielsen. Niels Pedersen.

Loppøen. Soegnepresten H^f Torben Reersen. Under Foeget Søfren Pederssen. Klockeren, døed. Schytzschaffer Peder Simoenssen. den Trafiquerende tiener Bendix Nebel². Hans Oelsen. Søvren pedersen.

¹ For Loppens sogn følgelig ingen skatteberegning.

² U B 111 kv: Bendix Næbel fød på Amrom under Ribe Stift, i Westerhavet.

Frachfiord. Abraham Samuelsen. Anders Oelsen. Samuel Samuelsen. Lasse joesephsen.

Hettekiel. Even Pederssen. Hans Pederssen.

Besfiord. Oele Christoffersen. Oele Knudsen. Hans Ioensen. Oele Siverson Find.

Ulfjord. Oele Povelsen. Colben andoersen.

Nusfiord. jacob Samuelssen. jacob oelsen. Peder Lauritzen.

Øskarfiord. Niels giermundssen Find. Povel giermundsen Find. Morten andersen Find. Baard giermundsen Find.

Fru Vig. johannes Moritzen. Oele Moritzen.

WasDahlen. Niels Nielsen. Moerten Moritzen.

Øxfjord. jens Pedersen. Hans bottelsen. Moeses Christof-fersen.

J Loppens Soegn, er Nordmend - 36 mand.

I dete Soegn er ickon Een Kierke, som staar paa Loppøen, oc er Handels-Stedet, Ladeplätzen, oc Tingstedet for dete Soegn i Loppen, som er en Øe, hurwed er en goed aaben Reed imellem Øen, oc det faste Land, for Schibbe.

j Loppen kand boe en stoer deel Folck, oc ErNære dem der, saa oc paa alle de andre steder.

Paa bemelte Øe, er endeel Reinsdyr, som Presten tilhører; Der faaes aarlig endeel Lunde-Fier, oc goede Muldebær.

Paa nogle steder i dete Sogn er birkeschoug til Brendeweed; og er i Øx-fiorden en goed Elf, som er stoere Ørreder udj, saa de endeel Aaringer faar 4 à 5 Tønder, oc holder Bønderne over alt, huer 4, 6 à 8 Kiør, saa oc endeel goede Faar, og gieder, som Føedes om vinteren med Høe.

Søer Wehr Sogn.

Has-Waag Tingsted. Nordmend¹.

Søer-Wehr. Oele Christoffersen. Dirick Hermansen. tørres Erlandsen. jacob Oelsen. jørgen Knudssen. Peder Nielsen. Peder Oelsen. Anders Haagensen. Hans Matzen forarmet.

Breeuig. Under Foeget Iacob Anderssen. Mouritz Oelssen. Moeses oelsen. Peder Ioensen. Elias Evenssen. Anders Knudssen.

¹ For de skattepliktige i Søer-Wehr, Breeuig og Grundefjord er opført årlig skatt, leding og landskyld, dog med beregning bare for landskyld. Denne beløper sig for hver enkelt til 1 pd. 12 merker fisk. For listens siste person under Søer-Wehr, Hans Matzen, og for den i Breeuig boende underfogd angis bare landskyld, tenen med samme beløp som for de andre.

De skattepliktige i Stjerne Vaag, Rongsund, Aarøen, Tallvig og Kragenes er opført med årlig skatt og leding uten beregning. For Langenes og Kielsnes er intet opført.

HasVig. Eerick Ioensen. gabriel Iacobsen. Zacharias Erland-
sen. Andfind Iacobsen. Halstein Iacobssen. Oele Rasmusen.
Oele Eericksen. Søren jacobsen. Antonius andersen.

Grundefjord. Niels jensen. Christoffer oelsen. Jens Pedersen.

StierneVaag. Ligger paa een Øe. Peder pedersen. Evert Chri-
stoffersen. oele Størckersen. jacob pedersen. troend Iacobsen.
joen toerdssen.

Altens Tingsted. Nordmend.

Rongsund. Christoffer nielsen. Baltzer Siversen. Mathias
Tommesen. Elling Lauritzen.

Langenes. Klockeren Oele Halfuorsen. Tømmermand, oc Sned-
ker Einer oelsen.

Aarøen. Soegnepresten H^r Alexander Vigandus. Hans Lau-
ritzen. Christoffer Engebretsen. Eerick Moegensen. Iacob
Lauritzen. Daniel Lauritzen. Peder jversen Quen.

Tallvig. Under-Foeget Thomas Ioensen. Eerick Tommasen.
Willum oelssen. Jacob Rasmusen. Edvart oelsen.

Kielsnes. den Trafiquerende tiener Iochum Puls.

Kragenes. oele oelsen. Povel Helliesen. Niels Iacobsen.

Altens Tingsted. Finner.

Schater endnu deris Sædvanlige schatt, som effter Schatebrevit
av den 10de april 1611¹, huer Fuldskat Find 2 Rixd. er bereignedt
til 4 vog^r Fisch. Leedingen over ald Findmarken av Finnerne
gives i steden for den Suensche oc Rytsche schat, effter Kongens
brev, av den 10de Iunj 1614², som av Amtmændene er Lignet oc
sat saaledis, huer Fuldschatmand 1 vog 16 merker fisch, oc half
schatmand, halff derimoed, som Finnerne endnu effter Sæduane,
betaler.

Eggeschalbye. Lensmand Peder Mortensen.

Fuld Schat Mend³. Junt jversen. Morten andersen. jver andersen.
Niels Gutormsen. Sorre oelsen. gunder Iacobsen.

Half-Schatt⁴. joen oelsen. Niels arnesen. Mickel Iacobsen.
Joen oelsen Langenes. Anders Pedersen. gunder Annotsen. Niels
Eilufsen. Peder bertelsen. Morten Pedersen.

gl: oele Nielsen

Peder arnesen | Forarmet.

Arne Eggeschal |

Korsnes, oc Komagfiord. Lensmand Niels Pedersen.

¹ N. Rigsreg., 4, s. 429 f.

² N. Rigsreg., 4, s. 529 f.

³ Hver opført med 4 vogger fisk i årlig skatt, 1 vog 16 merker fisk i leding.

⁴ Hver opført med 2 vogger fisk i årlig skatt, 1 pd. 20 merker fisk i leding. For lensmann
og forarmede intet opført.

Fuld-Schatt¹. Sifuer Eericksen. Raste Eerichsen. Oele pedersen. Mortten oelsen. Niels andersen. Niels Quiesen.

Half Schatt¹. Lille-Oele Mortensen. Melckior oelsen. Niels oelsen. Anders pedersen. Moegens pedersen. Anders Hansen. Oele oelsen. Niels Pedersen.

Udj Søer Wehr Sogn, er Nordmend	53
finner	34

Udj SøerWehr Soegn, er trende Kierker, den Eene er Hofued-Kierken i SøerWehr, som er needfalden, den anden er en Annex Kierke i Has-Vaag, den tredie er Ligeleedis en Annex Kierke paa Aarøen, i Alten, som er opbygget A^o 1694².

Handels stedet i Hasuog tingsted, er i Hasuog, der er oc Schibshavnen, der har boet mange Folck for faae aar siden, huor de endnu Kunde boe; SøerWehr er et gott Fiskewehr, har weret et aparté tingsted tilforne, samt Handelssted oc Ladepladz, huor er goed Schibs Havn, oc har der boet Kiøbmend, oc en stoer deel folck, huor de endnu magelig Kunde boe, tj det er et heel got fischested.

Breeuig er et General Fischested om foraaret, huorhen allmuen av ald Hasuog tingsted, Hammerfest, Alten, oc Loppens tingsteeder, saa oc endeel Noerdlenderne søeger for en wiss tid at Fische paa Gaadt streden, huor fischen gyder, der Kunde oc boe mange Folck som tilforne; Ligeleedis Kunde oc boe mange folck i Hasuig huor der er en goed SchibsHavn, oc er dise steder paa den Øe Søerøen; Bemelte Søerøe er 16 mile i Circumpherentze, den reignes som for Oddelsgoetz, oc tilEigner de Schiønebøler³ dem de 2/3 parter av samme øes afgifft, oc Kongen niuder ickon den 1/3 part; Øens forpaktning som aarlig scheer, bestaar der udj, at huer mand som boer paa Søerøe, maa give i Landvare eller Landskyld 1/2 vog fisk aarlig.

Eendeel Fiorder ved den, som er Veide fangst udj, saa som at Schyde Kobber, oc otterer, fra vor Frue tider om foraaret til Michaelj om Høesten, Lejes bort til Finnerne, imoed afgifft aarlig 15 aaterschind, som reignes for 15 Rixd., Resten av forpagtningen er, at Kobbe weides om vinteren effter Martinj; naar Kobbene vil Føede deris unger, dræbes ungerne med en Klubbe, men ej maa Schydes, tj da Fløgter de stoere Kobber av Landet, som hører Schudene.

¹ Som opført for Eggeschalbye.

² Jfr. s. 5, note 6.

³ Peder Hansson Schønnebøl var lagmann paa Stegen 4. april 1594 til 10. juni 1610. Hans efterkommere fikk forbli i sit adelskap, som bl. a. bestod i rett til 2/3av Søerøen. Dette var den eneste privateiendom i Finnmarken inntil 3. juni 1775. Wessel Berg. II 621. Top. Journ. VI 61.

J forige tider, haver nordLenderne som Roede til fischet under Sørøe om foraaet, betalt i Retigheed av En baad av fire mand, en half wog Fisch, huilchen Retigheed de en tid Lang ej haver betalt, men var billigt, at de den schulle erligge, oc haver noerdLenderne verit forbøeden, at have Bøsse med eller Schyde paa Sørøe under vilckorlig straff, som endnu burde holdes ofuer.

Paa Sørøe er een stoer deel wilde Reensdyr, som er forbøeden at Schydes.

Alle som boer i Hasvog tingsteed maa hente deres brendeveed fra Alten 4 à 5 mile, De holder Fæ, saa som een mand 2. 3. 4. 5. 6. à 8te Kiør, saa oc nogle Faar, oc endeel haver giedder.

J Alten er en av de Laxe Elver, som er under forpagtning, heedes (!) Altens Elf, oc reignes 1/3 deel imoed tannebay Elf, oc Handler nu paa samme Elf Rasmus Henningsen Smith, som haver Packhuusene, der ere megit Slette oc ringe, oppe ved Elven staaende.

Laxeschibbet ligger strax uden for Elfuen, ved et Steed heder Kongshavn¹, oc er Schibshavn i Taluig, huor Handelssteedet magelig Kunde vere, der, oc schibet undertiden tager Fisch ind, saa er oc SchibsHavn under Aarøen.

Paa Aarøen har verit anlagt een schantze² i forige tider, som sees endnu, huorleedis den har waaret, der inden til stoed et Huus, som kaldtes KongsHuuset, oc der var een Capitain ved navn Mouritz Degeton³, i Findmarken over allmuen, som nøed en viss Rettighed av dem, oc holdtes der da schiøttebaader⁴ i Findmarken.

Af bemelte Kongshuus er nu bygget Kierke paa Aarøen in A^o 1694⁵. oc Resten av Tømmeret oc andet behøvende til Kierken er Hugget i Altens Skouge. Men det var Langt bedre at Kierken stoed i Taluig, huor oc Tinget holdes⁶.

J Alten er goed Fureschoug, som Strecker sig op effter paa nogle steeder til det Slette field, imoed tager, paa endeel steeder 2 mil, 1 mil oc 1/2 mil, paa den østre side av Altens fiord 1 1/2 mil Langs fiorden ud, men paa den anden side fiorden er ickon smaa schoug, oc goede Enge Sleter Ligesom i Nordland, Der woxer oc Koern endeel aaringer. Der Kunde bygges oc opsetes Querner i Elverne, som er mange i Altensfiord foruden Altens Elv, er en anden Elv i Leer baatnen, oc en Elf imellem Mælsuigen og Kiels-

¹ Under Kongshavnsfjellet vest for Altaelvens utløp.

² Opført mot svenskene umiddelbart før Kalmarkrigen, sannsynligvis 1610. Om Årøen jfr. Deichm. Bibl. Reg. til Norske Tidsskr. I s. 6.

³ Degeton førte fra 1662 tilsyn med almuens bevebning og eksersis.

⁴ Jfr. Aksel Magnus, Finmarken, 1889; s. 79-82 spredte opplysninger om kyst-forsvaret i 17. aarh.

⁵ Se Medd. fra det N. Rigsarch. II (1903), s. 280.

⁶ Årøkirken innviedes 1696 av biskop Krog, flyttedes 1704 på foranstaltning av amtm. Lorch til Tallvik, innviedes der av Krog 1708. Se også Wessel Berg I, 223.

nes, oc er i bege Lax, Mens fanges ej uden til Bøndernis Huus fornødenhed, tj de bliver iche for allwore brugte; der er oc adschillige Fersche wande, i Alten med schiønne Ørreder udj; Eendeel av Altens Finner haver Reensdyr, men ej alle, oc haver alle dise Finner schiønne Creatur, af Fæ oc Faar, oc ere de Finner som haver 5 à 6 Kiør, oc 20 à 30 faar; Noerdmendene haver 4. 6. 8 à 10 Kiør, saa oc Faar oc gieder, oc falder her brave buckschind, som oc i Hasuog tingsted; Schougene i Alten bruges ickon til brendeveed, oc fornøeden bygnings-tømmer, for dem i Alten, Loppen, Hasuog, oc Hammerfest tingsteder.

Imellem Hasuog oc Alten, ligger en stoer Øe, heeder Stiernøe, huor paa de Fischevære er, Stierneuog, oc Rongsund, Paa huilcken Øe Finnerne av Komagfiord hafuer deris Reendyr, som de tid effter anden kand slagte, oc kunde i dete tingsted, huor den beste oc belejligste steed er i Findmarken, boe een stoer deel folck paa adschillige Steder.

Langenes har i forige tider waaret meget bebyggt, oc vaarit et tingsted, huor fra har gaaen 2 stoere Jagter til bergen.

Lerritzfiord, har oc tillforne verit meget bebyggt med Finner, paa huilcke begge steeder, nu ingen boer, uden en mand i Langenes.

Hammerfest Sogn.

Hammerfest Tingsted. Nordmend¹.

Gaashoop paa Sørøe. Henrick Tollefsen. Eerick Iacobsen. Rasmus Siversen,

Sletnes paa Sørøe. Lauridz oelsen. Bendix oelsen. Oele Lauritzen. Rasmus Lauritzen. Oele mickelsen Forarmedt.

Hellefiord paa Sørøe. Oele Tommesen. Anders Rasmusen. Iacob Lauritzen. Niels Halvorssen.

Mæfiord, paa Sørøe. Rasmus oelsen. Iacob Henricksen. Iohannes Ioensen. Peder Moegensen.

Kaarhafn paa Seje Landet. Joen jørgensen.

GrundeVaag paa Seje Landet, aamund Endresen.

FagerVig, paa Seje Landet. Klockeren Knud Rasmusen. Eillert Knudsen.

Eidet, paa Seje Landet. Under Foegedt Hellie Eerichsen. Povel Nielsen. Iohannes Rasmussen. Halvord Eericksen.

¹ For hver bosittende i Gaashoop, Sletnes, Hellefiord og Mæfiord er opført i skatterubrikkene årlig skatt, leding og landskyld, med beregning bare for landskyld. Denne er 1 pd. 12 merker fisk (for Oele Mickelsen, Sletnes, dog kun landskyld, samme beløp). For de øvrige norske bosittende er opført årlig skatt og leding, uten beregning.

Rypefiord, paa Qualøen. oele Lauritzen. Ellias oelsen.

Hammerfest paa Qualøen. Soegnepresten H^r Hans Moegensen 1. den Trafiquerende tiener Niels Ioensen 1. Schytzschaffer Morten oelsen¹. Oele Steffensen. Iens Hansen.

Forsøll, paa Qualøen. Rasmus andersen. Arne Eerichsen.

Hammerfest Tingsted. Finner.

Qualsund, oc Klubbe-Finner. Lensmand Gunder Mortensen¹. Chochstarus² Anders Pedersen¹.

Fuldschatt³. Peder Toerdsen. Peder andersen. Jux Nielsen, giermund Nielsen. Sorre Nielsen. Quive tuddesen. Peder Mathiesen. Clemedt Lauritzen. Niels andersen. Oele andersen. Joen Mattiesen.

Halfschatt³. Mickel Mortensen. Niels andersen. Niels Annodtsen. Peives andersen. Anders birritsen. Anders pedersen fladø. anders oelsen. Morten Tudesen. giermund Einersen. Joen giermundsen. Baard Tudesen. Niels Lauritzen. Annodt oelsen. Mordten jversen. Niels oelsen. Ioen andersen. Niels pedersen. Lille Morten gundersen. Niels Toerdsen. Oele pedersen forarmedt.

Udj Hammerfest Soegn, er Nordmend 31

Finner 33.

I Hammerfest Soegn, er ickon en Kierke, der staar i Hammerfest, som er paa den øe Qualøen, dog har i forige tider waaret Kierke i Mæfiord paa Sørøe, oc boet Prest, huor der oc er Schibshavn, der har oc waaret een Kierke paa Sandøen, uden paa Sørøe veed Kamøe, men der boer nu ingen folck, dog nordLenderne fischer der om Sommeren, oc kunde der boe mange Folck paa alle steeder i dete Soegn; Skoug er der i dete Soegn ej andet end birkeskouge. Een goed LaxeElf er der i Reebefiorden, huor ingen boer, oc kunde der fanges en goed deel Lax, naar den Elf blev Ret brugt.

SejeLandet, er een stoer Øe inden for Sørøe, oc er en fiord imellem SejeLandet oc faste Landet, som skiær indtil Alten, oc den anden fiord imellem Sørøe oc Seje Landet, skiær wejen til Hasuog, fra Hammerfest. Paa bemelte SejeLandet, har Klubberfinerne, deris tamme Reendyr. Qualøen er 4 Mile omKring, paa den haver Qualsund Finner deris tamme dyr.

¹ For disse er intet opført i skatterubrikkene.

² el. chachstarus, skyss-skaffer.

³ For hver fullskatt-finn er opført årlig skatt med 4 voger fisk og leding med 1 vog 16 merker fisk, for hver halvskatt-finn årlig skatt med 2 voger fisk og leding med 1 pd. 20 merker fisk. For den forarmede Oele pedersen er, som for andre fattige, intet opført.

J Hammerfest paa bemelte Øe, er den beste winterhavn i Findmarken, der er oc Handels stedet for Hammerfest tingsted, j Havnen Rinder een schiøn Elf, som kunde staae Querner udj. Wandet som samme Elf Rinder av, er strax veed siøen, med schiønne Ørreder oc Røer udj.

J dete tingsted, holdes eendeel Queg. Noerdmendene haver 2 - 3 ia 6 à 8 Kiør, oc 10 à 20 faar, oc nogle gieder; Finnerne haver oc 2 - 3 à 4 Kiør, oc 20 à 30 schiønne Faar, oc nogle gieder.

Ingens Soegn.

Refsfiord, finner som suarer under Qualsund. Anders jversen¹ jver mortensen, gammel, oc wanføer².

Ingens Tingsted. Nordmend³.

Refsfiord. Esaias Petersen. jver arnesen. Peder nielsen. Peder Rasmussen. Lasse andersen.

Reenøen. Peter Lauritzen. Oele oelsen. Lauritz petersen. Anders Engebretsen. Anders Christoffersen.

Fladøen. Under Foeget Hans Oelsen. Schytzschaffer Asbiørn Christophersen. Daniel asbiørnsen. Erland Christensen. Gregorius pedersen.

Trollefiord. joen Siversen. Niels biørnsen. Oele Engvoldsen. Oele aamundsen.

Rolsøen. Halvord viisen. Suend Suendsen. Søvren Lauritzen. Elias Lauritzen.

Gaasnes, paa den Øe Ingen. Christoffer Knudsen. Matz peder- sen. Henrick Henricksen. Moegens Christensen. Peder Mickel- sen forarmedt.

Ingen. Soegnepresten H^f Anders Lucasen. Klockeren Mogens Baardsen. Tollef oelsen. Oele Einersen. Hans Christoffersen, jver Christoffersen. Knudt Tollefsen, oele oelsen Find. Jørgen diricksen. Oele Staalsen. Henrick petersen. otte ottesen. jacob aamundsen.

MaasøeTingsted. Nordmend.

Hafuesund. oele pedersen. Oele Halfuorsen. Eerick pedersen Jamt⁴. Anders oelsen. Niels Pedersen.

¹ Svarer skatt og leding som halvskattfinn.

² Ingen skatt.

³ Opført med årlig skatt og leding, uten beregning. For sogneprest, klokker, underfogd, skyss-skaffer intet opført.

⁴ dvs. jemte, jemtlanding.

Knarvig. Arne Knudsen. Samuel pedersen. Christoffer oelsen. Hans Erlandsen, joen baardsen. peder Sevoldsen. Mathias peder- sen. Oele pedersen.

Hielmisøe. Lauritz oelsen. Christoffer nielsen. Oele Christen- sen. Anders Eilufsen, gabriel nielsen. Niels pedersen. Peder Lauritzen, joen Evensen. Christoffer joensen. Oele jacobsen.

Stappen. Halvor Henricksen, oele joesephsen. Morten ben- dixsen. Christoffer Hansen. Einer oelsen. Hans Christoffersen. Elias arnesen. Knud torstensen. peder Sevaldsen. Christoffer Christoffersen. Oele Engebretsen, jørgen mickelsen forarmedt.

Udj Ingens Soegn, er Nordmend 75.
Finner 2.

Udj Ingens Soegn er 3de Kierker, HovedtKierken er i Ingen, et annex er i Hielmisøe, oc et annex udj Stappen. j dete Soegn ere de schickeligste oc Æragtigste Bønder i Findmarken, de haver ingen Brendeschoug, uden Lidet bierk i Refsfiord, oc anden steetz i Fiordene, oc de som boer ved Havedt, faar noegen Recke-veed.

Paa Reenøe, er tamme Reensdyr, som tilhøerer de bønder i fladøe.

Paa Roelsøe, er nu wilde Reensdyr, som ere forbudene under vilchorlig Straff at schydes; de haver tilforne waaren Tamme, oc sat did av een Kiøbmand i Bergen wed nafn Henrich Helberg, huis Encke endnu Lever, oc som hand ej hafde amtmand Otte Bielches¹ tilladelse, at sette dyr paa samme Øe, Loed bemelte Amtmand tingLiuse at dyrene skulle høre Kongen til.

Paa Ingen haver i forige tider vaaret dyr, men nu iche; Paa Hielmisøe kand faaes eendeel Fiær av Lunder, oc Alcker, som i stoer mengde, werper der i Fieldet, saa oc i Stappen.

Multebær faaes i dete Soegn paa alle øer, saa oc paa faste Landet; Handelssteedet har tilforne waaret i Ingen, huor der er Schibz havn, oc haver der boet mange folck, oc waaret som een Liden Kiøbsteed, men er nu fast øede; oc har der aarlig Fischet nogle 100de Noerdlendere, oc er Fischet aarlig den meeste Raff, Reckling, oc schaarquete, som ej noegen steetz, enten i Noerd- land eller Findmarken.

Der kand paa alle steder i dete Soegn boe Folck, som heel vel kand der ærnære dem, Handelspladzen har siden een Stund vaaret i Kieluig - 4te mile fra Ingen, allmuen til stoer besuer oc schade, Men nu er den i Maasøe 2 miil, fra Ingen, som er meget vell beleilig, der er en goed SchibsHavn; Allmuen i dete Soegn Kand ickon holde Lidet Queg, huer 2. 3 à 4 Kiør oc faae faar; Strax veed Reenøe, er oc en Havn, for schibbe, i Burstad Sund.

¹ Amtm. 1668-79.

Kielvig Sogn.

Maasøe Tingsted. Nordmend¹.

Maasøe. Den Trafiquerende Tienner eller Handels Fuldmegtig Gedeon Schlyter². Under Foegedt Billes Ioensen. Schytzkaffer Mathies Mortensen. Everdt Hansen. Hover oelsen. Rasmus Joensen. Davidt Joensen. Simoen Jacobsen. Peder Christophersen. Knud Mickelsen. Povel Ioensen. Hans Knudsen.

Nordmends Finner¹.

Oele Nielsen. Niels gundersen. Morten gundersen.

Vandefjord. andfind gundersen. Lauritz oelsen. Tønnes Tollacksen. Anders oelsen.

Kielvig Tingsted. Nordmend¹.

Søre HoningsVaag. Sevold Moegensen. Lauritz oelsen. Rasmus Clausen.

Nordre HoningsVaag. Under Foegedt Ioen Iacobsen. Søvren Jensen.

Kielvig. Soegnepresten H^r Peder Tomesen. av forige Borgere Søfren Paasche. Den Trafiquerende Tiener Helle Søfrensen³. Klokkeren, er Prestens Lille Søn. Schredder Peder Pedersen. Schytzkaffer Zacharias Nielsen. Eerick pedersen. Oele povel- sen, jørgen jørgensen. Lauritz Hansen. Rasmus pedersen. Oele andersen. Niels Toerden, jens Hansen. Eerick Davidtsen. Oele Kipper. Peder andersen. Siver gundersen. Arne Torgiersen. Søvren Søvrensen. Tommas Hansen.

ScharsVaag. Siver Esbernsen. gunder oelsen, johannes aamundsøn. Moegens Siversen. Lauritz Lauritzen. Niels Einer- sen, joen Christoffersen.

Kammefjord. jonas Clausen. johannes Andersen. Tomas Rasmusen. Oele pedersen. Abraham Ediesen. jørgen Rasmusen. Henrick pedersen, jver Davidtsen. Magnus Ellingsen. Peder Lauritzen.

RasKiel. joen joensen. Anders zackariasen. Peder Nielsen. Peder gulbrandsen.

MandsKavigen. Mathies Rasmusen, jacob jacobsen. Rasmus Simeonsen.

jsack Rasmusen | Forarmedt

Peder baardsen | Forarmedt

Stranden. Tollack Carlsen.

¹ Opført med årlig skatt og leding, uten beregning. Intet opført for handelsfull-mektiger, underfogder, skyss-skaffere, prest, klokker, forrige borgere, skredder, fattige.

² Forfatter av en reisebeskrivelse, der gir meddelelser om strøkene ved Hvite-havets vest- og sydkyst 1693. Jfr. Zeitschr. f. Ethnologie 1916, s. 8-10.

³ I følg. jordebok: Den Trafiquerende handels forvalter Helle Søfrensen Paaske.

ReeberVaag. Jørgen Jacobsen. Lauritz pedersen. Knudt jensen. Siver pedersen. Simeon Mickelsen. Oele Henricksen. Engebret oelsen. Engebredt halvorsen. Everdt Hansen. Henrick Hansen.

Suerholt. jacob Toerdsen. Halfuord Torckildsen. Iacob Hansen. Niels jversen. Daniel Samuelsen.

KielvigTingsted. Finner.

ytr Porsanger. Lensmand Gunder Mortensen. Chochstarus Giermund Moegensen.

Fuldschatt¹, joen juxen. Morten Einersen. giermund Clemmedtsen. Clemmedt Nielsen. Nicke jansen. Niels oelsen. Niels Simeonsen. jver gunderssen.

Halfschatt¹, gunder andersen. Niels Iansen. Anders gundersen. Peder Ianssen. Eileve oelsen. jver Mortensen. jver pedersen. Eerick Mortensen. Jens Nielsen. Nicke pedersen. Oele povelsen. Arius gundersen. guttorm Nielsen. Oele Mortensen. Peder Pedersen.

Simoen Henricksen Stub | gammel, och wanføere.
gl. anders oelsen |

Ind^r Porsanger. Lensmand Morten Annotsen. Chochstarus Anders Laas.

Fuldschatt¹. Oele gundersen.

Halfschatt¹. Sorre annodtsen. Jux annodtsen.

Lauridz andersen | Forarmedt.
anders Nielsen |

Øst-Finmarchen,

Finner j Kieluig Sogn, men suarer til Kiølefiord Tingsted, i Øst-Finmarchen.

Laxefiord Finner².

Weines. Lensmand Anders oelsen. Chochstarus Peder Sabbesen.

Fuldschatt. Anders oelsen. Sabbe oelsen. Sorre oelsen.

Halfschatt, oele arnesen. Niels aslagsen. Sorre Nielsen, oele ariusen. Moegens Eschildsen. - Peder Eericksen, forarmedt.

Brundøe. Lensmand Ifuer Nielsen. Chochstarus Peder Mortensen.

Fuldschatt, oele Mortensen. St. peder Nielsen. Peder oelsen. Morten andersen. Anders oelsen. Peder andersen.

¹ Som for finnerne i Hammerfest sogn, jfr. s. 7. For lensmenn og skyss-skaffere intet opført, heller ikke for de forarmede.

² Skatten som for finnerne i Hammerfest sogn.

Halfschatt. Peder torkieldsen. oele Mathiesen. oele oelsen.
oele Eericksen. Peder Einerssen. U. Clemmedt oelsen.

gl. Clemmedt oelsen

oele jorresen | forarmedt.

gl. oele pedersen |

Lybs-bye. Lensmand Clemmet Eschilsen. Chochstarus oele
Eschilsen.

Fuldschatt. Peder Sorresen. Anders Sorresen. Anders
Eschielsen. gunder andersen. Oele nielsen.

Halfschatt. Morten Sorresen. Niels oelsen. Niels gier-
mundsen. thude oelsen. Niels Eschielsen. Niels Biørnsen forarmet.

Udj Kieluig Sogn, er Nordmend 82.

Finner 75.

J Kieluig Soegn, er 4te Kierker, Nemblig, et Annex udj Maasøe,
HovedtKierken i Kieluig, et annex i Scharsuog, oc et annex i
Suerholt, oc søeger Porsangerfinner til Kieluig Kierke, oc Laxe-
fiord Finner som er i Østfinmarken, oc suarer til tinget, oc Han-
dels steedet i Kiølefiord, søeger til Suerholt Kierke, effter som de
ere under Kieluig Soegn.

J Maasøe er nu Handels steedet, for Ingens oc Maasøe ting-
steeders allmue, der er oc en goed Hafn, paa øen er oc nogle faae
tamme Reensdyr, som tilhøerer de Folck i Maasøe.

Paa Magerøe huor Kieluig er, er oc tamme Reensdyr, som
Porsanger Finner ejer.

J Søre Honings-Vaag, er en goed winterHavn for Schibe, oc
i Nøre Honnings-Vaag een aaben Reed.

J Kieluig er Handelssteedet for Kieluig tingsteetz allmue, der
er oc Ladde pladsen, oc er een SkibsHavn om Sommeren.

Allmuen maa med stoer bekostning hente deris Fæ mad oc
brendeveed fra Porsanger 6 à 7 miile. J Porsanger er temmelig
goed fureschoug, oc slette gressEnge, der er oc en goed Laxe
Elf, heeder Børs-Elfuen, noch een Elf, som er Lax udj, oc bliver
ingen av dem brugt, som i forige tider.

J Porsanger fiord er de 2de øer Tamsøerne, som woxer een
stoer deel Multebær paa, der faaes oc eendeel Ædderdun, som er
till fellitz allmues nøtte, foruden dise 2de øer, er mange andre øer i bemelte
fiord.

Finnerne i Porsanger oc Laxefiord, haver een deel Reendyr,
eendeel hafuer faae, oc er de Finner i Porsanger, som haver 7 à
800 dyr, nogle haver 1. 2 à 3 Kiør, oc faa faar.

Noerdmendene i Kieluig oc ved Havet, haver huer 1 à 2 Kiør,
oc de i fiordene 3 à 4 Kiør.

Een half mil i nord fra Kieluig paa en sted heeder Hællenes,
har staaet Kierke tilforne, oc boed eendeel Folck, der kunde paa

alle Steder i dete Soegn boe fleere endnu, saa Landet ej noegensteetz er med saa mange indwaanere besat, at der ioe Kunde boe dobbelt fleere.

J Kieluig har oc alle tider boedt Foegden i west Findmarken, effter som det er Hovedtsteden for West-Findmarcken.

Schiøtningsberg oc omgangs Sogner.

Kiølefiord Tingsted. Nordmend¹.

Kiølefiord. Soegnepresten H^r Anders Danielsen. Schydzskaffer Christopher Pedersen. oele Rasmusen. oele joensen. gl. oele pedersen. Hans oelsen. jacob jørgensen. anders joensen. joen Ediesen. - Rasmus Rasmusen, forarmedt.

Schiøtningsberg. Under Foeget Hans oelsen. Klockeren Thomas Sandersen. Moeritz torgrimsen. Steffen Lauritzen. Anders pedersen. Arne Eericksen.

BrendeGammen. Niels jversen. jver Nielssen. oele torckieldsen.

Kiefiorden. Daniel Hansen.

Wigen. oele pedersen. Engebret Erlandsen.

Eids Vaag. Siver willumsen. Polle Moegensen. Anders willumssen.

Torschefiord. Magnus asgoutsen. asgout Roalsen. Oele Hansen.

OmGangs Tingsted. Nordmend².

Steenug. tønnes Søfrensen. Rasmus Jensen. oele Nielsen.

Peder Hansen.

*Ganguig*³. Hans gremmersen. joeseph jversen.

Omgang. Klockeren Rasmus Sifuersen. gulbrand andersen. Lauritz Corneliussen. jonas jansen. Niels Nielsen. Povel Hansen. Niels Hansen. Lauritz pedersen.

Hoop. Rasmus Nielsen. Christofer oelsen. Peder gilbretsen. Niels Knudsen. oele Ellingsen. oele oelsen. Eilluf pedersen. Einar gutormsen. Adrian gutormsen.

Eidet. Borger Rasmus Henningsen Smith. Rasmus Davidtsen. tollack Engebretsen. Siver Toerdsen. - Knudt Jørgensen, forarmedt.

Langefiord. UnderFoegedt Suend Nielsen. Mathias oelsen. Anders Joensen. Povel povelsen.

¹ Opført med årlig skatt og leding, uten beregning. Intet opført for prest, underfogd, klokker, skyss-skaffer, en borger, en fattig.

² Skatten som foran anført for Kjøllefjord tingsted.

³ Gamvik.

Tannens Finner.

Lensmanden, Døed¹. Chochstarus Sifuer oelsen.

Fuld-schatt². Suend joensen. gunder Sorresen. gunder Clemmedtsen. Samuel Sorresen. Mortten jversen. Eerick Hellesen. Joen oelsen. Anders oelsen. Anders toerdsen.

Halfschatt², jsach oelsen. u. oele Nielsen. Niels Mickelsen. gl. Niels oelsen. Aslag oelsen. - Anders Gierrildsen, wanføer.

Udj Schiøtningberg oc Omgangs Sogner, er Nordmend 58.

Finner 16.

J Schiøtningberg Sogn er 2de Kiercher, Hovedt Kierken i schiøtningberg, oc et annex i Kiøelefiord.

J omgangs Soegn, som nu Ligger under Schiøtningberg Soegn, er een Kiercke, som staar i Omgang; disse Soegner oc Handelsstederne ere fast øede, som tilforne haver werit meget well beboet, oc er ingen Herlighed i Schiøtningberg Sogn, uden Fischerie, ja alting er her saa Ruinerit, at det er ynck at see, der dog alle steezt kand boe een stoer mengde Folck; oc Haver Handelssteedet, oc Laddepladsen, altid waaret i Kiøelefiord till huilcket Sted, har aarlig Seiglet 3 à 4 Schibe, oc faaen deris Ladning, indtil for faae aar.

De av Schiøtningberg oc Kiøelefiord henter deris Fæ mad, oc Brende fra Laxefiord 4 à 5 mile, huor der ere smucke Enge, oc birkeschoug.

Jnde ved Hoop i Omgangs Soegn, haver i forrige tider standet een Kierke, som nu ej er at see;

Udj BerleVaag, som nu er øede, har for faae aar siden boet Folck, oc Ligger den schønne Tannabay Elf i dete Soegn, den kand reignes 2/3 imoed Altens Elf, j den fisker de bergensche udskichedes folck, som nu er Rasmus Henningsen Smidt, der Stenger de beste Steder i Elfuen.

Finnerne i Tannen, Finnerne i Arritzbye, Iuxbye oc Indiager, er de der aarlig Stenger Elfuen, saa oc nogle av Wehranger Finner.

De Finner i Tannen haver Reensdyr, oc nogle av dem 1 à 2 Kiør oc faae Faar, de boer ej ved Tanne Elf, men i een Fiord østen for, som er Een Miil fra Tanen.

Bønderne i disse 2 Soegner, haver huer 2 à 3 Kiør, oc faa faar, oc er der nogle der Hafuer 5 à 6 Kiør.

Handels-Steedet for Omgangs Soegn, haver verit i Omgang, oc Ladepladsen i Sandfiorden 1/2 mil derfra, Wed Hoop er oc Hafn, ved Stangenes strax ved TanneElf Ligger Laxeschibbet, huor der staar PackHuuser, der staar oc Huuset de Salter Lax

¹ I efterfølg. jordebok anf. paa dette sted: lensmand for til Komende aar Svend Joensen.

² Som for finnerne i Hammerfest sogn.

udj, oc et Huus de Røeger Lax udj, paa guldholmen en fierding weis oppe i Elfuen.

Wed Tannen er schiøn Birkeschoug, der Ligger en goed Laxe-Elf, strax derveed, i Leer-baatnen, oc en LaxeElf i Langefiord, som ej bliver brugte.

Wardøe Sogn.

Wardøe Tingsted. Nordmend¹.

MadKurf. Matz Jensen. oele Engebretsen. Jacob gilbertsen. Christen Roebertsen. Niels tommesen. Simoen Joensen. oele Nielsen.

Sylteuig. gulbrand Jensen. Oele Berrendtsen. Eerick Find. Tommas Find.

Hafningberg. Pouel oelsen.

Suartenes. oele torgiersen. Robberdt Robberdtsen. Reinardt andersen. Joen pouelsen.

Wardøe. Huus Capelan H^r Anders oelsen. Forrige Foeged, oc nu Archeliemester Lauritz Søfrensen Faag, med 10 Soldater. Forige Soerenshriver Lauritz Nielsen Bøgvad. Den Trafiquerende tiener oele Molde. av forige Borgere Jacob Søfrensens Enche. Under Foegedt Christen Jacobsen. Klockeren Rasmus Pedersen. Schytzschaffer Abel Knudsen. Mestermannen Anders oelsen².

Peder Einersen. tallack andfindsen. Lauritz willemsen. Peder Christensen. Andfind Tollacksen. Davidt andersen. Knudt Siuersen. Joen Knudtsen. Joen Nielsen. Rasmus adriansen. Oele Nielsen. Jens arnesen. Niels tørresen. Daniel oelsen. Johannes Kaaresen. Bendix pedersen. Jens Knudsen. Peder oelsen i Krogen. jens Erlandsen. Oele pedersen. Oele Jørgensen. Frederick Søvrensen. Niels Rasmusen. Oele Hansen. Siver Søfrensen. oele oelsen. Anders Jansen. Jens Nielsen. Mickel Troelsen. Peder oelsen Noerdlander. Jacob Søfrensen. oele Knudsen. Arne Jensen. Bryniel Danielsen. Johannes oelsen. - Lauritz Mickelsen, Siug.

Kiberg Tingsted. Nordmend³.

Kiberg. den Trafiquerende tienner Daudt Jacobsen. av forige Borgere Iens Nielsen Brochman. underfoget Baard Knudsen. Klocker Oele N: Schytzschaffer Arne Hanssen.

Oele Christensen. Helie Mickelsen. gunder oelsen. Gunder Sebiørnsen. aschield Colbeensen. Davidt oelsen. Niels pedersen

¹ Skatten opført med årlig skatt og leding, intet dog opført for de på Vardø bo-satte standspersoner, militære, klokker, skyss-skaffer, mestermann og en syk.

² I efterf. jordebok kaldes mesterm. N: Andersen.

³ Skatten som under Vardø angitt.

Sandskier. trund Knudsen. anders Tollefsen. wicking Siverson. Tønnes Knudsen. Haldoer pedersen. u. peder oelsen. Anders troelsen. gl. Peder pedersen. Lauritz Joensen. Niels Axelsen. Elling Lauritzen. oele aamundsen. torkield Ellingsen. Haldoer pouelsen. oele Johansen. anders abbelsen. oele Rasmussen. Johannes gundersen. Siuer Nielsen. Søvren jensen. u. Niels pedersen. aamund aamundsen. Roeland oelsen. aamund Nielsen. Halfuord johansen. u. Peder Pedersen. Biørn Johansen. Jetmund Clemetsen. Rasmus Tollefsen. gl. oele oelsen. Johannes Siuerson.

Komag. Eerick oelsen. Hans Knudsen. Simoen oelsen. gunder Ifuerson. Alf Nielsen. Knudt Johansen.

Wasø Tingsted. Nordmend¹.

Schallenes. oele Jacobsen. Lauritz Nielsen.

Stoere Echerøe. Henning oelsen. Siver Moegensen. Bastian Tollefsen. Arne Eericksen. Mickel Rasmusen. aamund Lauritzen. Rasmus Axelsen. oele oelsen Smeld. Knudt Henricksen. Hans Bendixen. Rasmus Henricksen. Moegens Bastiansen. oele Henricksen.

Thybye. oele oelsen waass². Oele pedersen jyde. Oele Hansen. Peder Ioensen. Matz Henricksen. Hans Moegensen. Lauritz Alen(-Olsen?) Suensche.

Schat-Øret wed Wasø. Amtmand Hans Lilienschiold. Foegden Niels Knag. Residerende Capelan Mag. Luduig Paus. Trafique-rendes tiener Niels Frantzen. Forige Borgere: Niels oelsen, Haagen Lochert. Klocker Niels Rasmusen. Schredder Christen N: Bundtmager Lauritz N: Schytzkaffer Pouel Christensen.

Niels Bastiansen. Oele Matthiesen. Anders willatzen. Joen Eericksen. Niels Suensche. Bottel andersen. Oele willatzen. jfuere Roalsen. guttorm Robbertsen. Christoffer oelsen. oele aamundsen. Pouel Mortensen. Hans Mortensen. Christen Pouelsen. Niels Hansen. oele Reinholtsen. Peder ormsen. Nathaniel pouelsen. Clemmedt torstensen. Niels Nielsen. Torckield aslagsen. Mickel Rasmusen. Hans Toerdsen. oele Mortensen.

Andersbye. toerd torstensen. gunder andersen. anders Lauritzen. Mickel Lauritzen. oele Nielsen. Eillert Jacobsen. Hans gabrielsen. Søfren Johansen.

SandeKier. Under Foegedt oele Anderssen. Theophilus andersen. Mickel torgiersen. Lille-anders Nielsen. Eerick pedersen. Jens torstensen. Jens oelsen. Albrig Halfuorsen. gl. Joen Lauritzen.

Karihiold. Stoere Anders Nielsen. Claus oelsen. Rasmus oelsen. Mickel Moegensen. Søfren oelsen. Joen Joensen. Peder toerdsen. jacob joensen.

¹ Skatten som under Vardø angitt.

² dvs.: fra Voss.

Finnenes. Hans Povelsen. oele Pouelsen. Claus wicksen. Jacob Pedersen. Arne Hansen.

Bugøe. Eerick Siverson. oele pedersen Smeld. Jacob Nielsen. Moegens Eericksen. Toerd Jacobsen. Bottel Rasmusen. Oele Hansen. Lauritz Morup.

Wehranger Tingsted.

Wehranger Finner. Schatten av den: betalles effter deris Ældgammel schate-Friheeds-breve, av Cronborg den 22de April 1617, oc av Friderichsborg den 13 Junj 1647. Een fuld schatmand, 120 tal fisk, som bereignes for 3 voger.

Wehranger. Lensmand Pouel Ifuersen. Chochstarus N:

Fuld schatt¹. Anders Pedersen. oele oelsen. jver gundersen. Melckior Mathiesen. u. aslag pedersen. Perritz Henricksen. Mathias Sorresen. tudekas andersen. u. Peder Henricksen. Peder Nichesen. Niche oelsen. Clemmedt nielsen. Samuel Siarvesen. Niche annodtsen. KuNiels Pedersen. Sorre Nielsen. Niel Nielsen Bugøe. aslach Juntesen. Mathias andersen. oele pedersen bracker. u. niels Nielsen. Clemmedt Sabbesen. Joen minnersen. u. mathias Nielsen. Niels jversen Nagel. u. niels andersen. Peder Mathiesen. Lauritz Lauritzen. Peder pedersen Notsen. Lauritz pedersen Koutken. Niels pedersen Dorethes Søn. Bertel Nielsen. Peder Sorresen. Peder Povelsen. tude andersen. niels pedersen gl. per Henricksens Søn. Tude pedersen. Rim annodtsen. gunder Tuddesen. Niels Toerdsen. Henrick Siverson. Tude oelsen. Niels annodtsen. Jux Nickesen. oele jversen. Henrick aamundsen. Hans pedersen. Lasse johansen. Pouel andersen. Fieldfind anders toerdsen. Mathias oelsen. Simoen Nielsen. Niels jversen Tanen. Peder oelsen. gutorm Mickelsen. Niels Nielsen gundeles-Søn. tarris Nielsen Arritzbye. u. Niels pedersen gl. Peder Nielsens Søn. Samuel Henricksen. Tommas Nielsen.

Halfschatt², u. mathias pedersen. Niels Lauritzen. Niels Nielsen Bjørnemand. u. Ifuer Nielsen. Joen andersen. Giermund gundersen. Niche Nielsen Bjørnemandz Broder. Siver gundersen. Peder annodtsen. Mathias povelsen. Samuel Nielsen. Peder pedersen. oele Sorresen. Terje Melckiorsen. Henrick oelsen. Anders Sorresen. Peder Minnesen. giermund jversen. oele pedersen.

De som ej schatter, Eendeel for alderdom, Suagheed, oc for deris Ringe wilckor schyld:

Lauritz Melckiorsen. Pouel tudesen. Niels gierrildsen. Junck Henricksen. gl. peder Nielsen. Henrick Sorresen. Nicke Melckiorsen. Moegens gundersen. gl. peder Henricksen. Niels Clem-

¹ Årlig skatt 3 voger, leding 1 vog 16 merker fisk.

² Årlig skatt 1 vog 1 pund 12 merker, leding 1 pund 20 merker fisk.

metsen. Ricke ole. aslag achepnifsen. Joen giermundsen. Sabbe Rull. anders Eerichsen. aschild Nielsen. Joen Find.

Udj Wardøe Sogn, er Nordmend 185.
Finner 96.

I Wardøe Soegn, er nu 4te Kierker, den ene er MadKurf Kierche, den anden er Wardøe Hofued-kierke, den tredie er et Annex udj Kiberg, den Fierde er Wasøe Kierke.

Till MadKurf Kierke er ej fleere Folk, end de der boer i Madkurf, oc har det sted tilforne veret et Annex under omgang, men er nu Lagt under Wardøe, indtil at omgangs meenighed vorder formeerit, i forrige tider har der werit et aparté tingsted i MadKurf, oc boet mange folck, huor endnu det samme Kunde schee; dog holder de alleene Gieder oc faa Faar, men ingen Kiøer.

Westen for MadKurf Een mil, Ligger en goed Fiord, hedder Kongsøe fiorden, huor der Ligger Øer, Kaldes Kongsøerne, paa denne Slaaes Kobber om vinteren.

J Sylteuig oc Hafningberg, som er 2 à 2 1/2 mil fra Wardøe, westen for, Kunde boe mange folck, tj der er goed Havn wed Sylteuig, som er Ladet Schibe fra, av de Folck som har boedt paa be^m tuende Steder.

J Pers-fiorden, som oc er westen for Wardøe, huor der er goed birkeschoug, har i forrige tider boet Finner, men nu iche.

Paa Wardøe er Festningen Wardøehuus, udj huis Konges tid, samme Festning er bygget, wided iche, den Ligger ej saaleedis, at den Kand vere til noegen beschiermelse for Schibs-Havnen, tj av Festningen sees ej uden Fløyerne, oc noeget af Schibsmasterne, men ej Schibbene i sig self, naar de Ligger for Ancker, og har Festningen alleene waaret til forsuar for indbyggerne udj Wardøe, Huilchet Sted har i forrige tider werit, som en Liden Bye, oc Kiøbsted, oc Kand av Festningen Beschyles Vaagene paa østre oc westre Side af Byen, oc som det sted er den nordeste, oc ydderste Festning i Norge, saa war det Smuck, at Kongens Flag der maate udsetes, oc Sees, naar Fremmede Schibe Passerer der forbj, som de Skibsflaader, der gaar til oc fra Rysland, huilcke mand ofte seer under Wardøe, oc endeel av dem gaar igiennem Busse-sund, oc naar andre Schibbe Kommer der, huor til er en beleilig sted paa waarberget strax ofuen for Festningen, samme sted sees Langt fra Hafuet oc alt indtil Carel-Stranden.

Bemelte Wardøe Huuses Festning, er saaleedis opfordt.

Østre-Linie, er muuren Lang uden til	62 7/8 Siel: allen
udj Høide	7 alen "
tyck	3 1/2 "
Schantz Torven oven paa muuren,	
Høy	1 1/2 "

Af denne Linie, er av muuren nedfalden 15 alen i Lengde, oc endnu staar til needfaldz wed 3 Fafner, som Guarnisonens-Soldater igien kunde opsete,

Westre-Linie, huor Porten er, er Lengden	
Ligesom paa den østre Side uden til	62 7/8 allen
Udj høide	5 5/8 alen
tyck	3 1/2 „
Schantztorven ofuen paa, høy	1 1/2 „
Porten er i Høiden	3 1/2 „
breed	2 „
Syndre-Linie, er muuren Lang, for uden	
Batteriet	48
Høy	6 1/4 „
tyck	3 1/2 „
Schantztorven er Høy	1 1/2 „

Batteriet, paa den Sydweste pyndt, er opførdt inden til af muur—1 1/2 alen tych, oc uden til som en Redut af muld oc Gruus, er breed udj alt j Lengde ofuen paa

12 „
17 1/2 „

Dete Batterie er noegenleedis bruge- lig, oc fyres altid af, naar behoff giøres, hvorpaa staar 6 Støcher, Denne Syndre side, wender ad Søen, oc haver waaret needfalden ved 10 alen i Lengde, som av Guarnisons Soldaterne, er nu igien Lagt med Steen, oc staar denne Linie gandske graae, der ellers schulle vere anseeligst imoed Schibbene der forbj Seigler.

Nordre Linie, er Muuren Lang foruden

Batteriet	48
Høy	6 1/4 „
breed	3 1/2 „
Schantz Torven er Høy	1 1/2 „

Batteriet paa den noerdeste pyndt, er for Rom tid siden needfalden, oc udviser fundamentet, at det haver hafft den samme Lengde oc breede, oppe oc needer, som det Sydveste Batterie.

Jnde paa Festningen er ej andre Huuser, end en stoer Lang waaning med Kielder under, som alt staar til neederfaldz, det bestaar i en Stoer Stue, med Sall over, Kammere oc Kiøcken wed, en Liden Stue med Kammere hoes, som alt er paa den westre Side oc paa Høyere Haand mand Kommer ind av porten, paa den wenstre Haand oc paa samme Side, er et gammel BrøggerHuus, med en muuredt brønd udj, paa den Nordre Side, staar et stoer Lang Huus, med gl. needfaldene Verelser udj, huor D. Rodiuses Kone, som fra Christiania i Norge var dømbt til Wardøehuus for sin Lifstid, har siddet udj, saa oc en Prest fra Christiania Stifft, ved navn H^r Engelbret.

Paa den østre-side Lige for Porten er et Fange Huus afdeelt i tuende Fengseler, med 2de dører for, der oven paa et Lofft, som nu er Archeliet, huor gewehredt oc Amunionen er udj.

Paa den Syndre side, er en Game opbygd for Soldaterne, fleere Huuser er der iche paa Festningen.

J Wardø er oc Handels Stedet, oc Ladepladsen for Wardøe tingsted, der Kunde i Wardøe, oc paa mange Steder i dete Tingsted, boe een stoer deel Folck,

deris Brende her, er meesten tørf, oc maa de med stoer bekostning hente huis bierke-brende de vil hafue j Munche-fiorden ved Peisensche-Closter paa Rysse siden 6 å 7 mil over Havet.

Her holdes Lidet Fæ, en mand 1 å 2 Kiør, som Føedes med Mosse, som oc hentes saa Lang wej fra paa Ryssesiden, ellers Spises Fæet med tørret Fischebeen, som warmes oc udbløedes, saa oc med jndvaalen av Ferske fische, oc med tarre av Søen.

Paa Øerne wed Wardøe oc paa Faste Landet, tilholder Noerdlenderne, naar de der veed Landet, om Foraaret Fisker, undtagen paa Reenøen, paa den woxer goede Multebær, som allmuen i Wardøe aarlig af gl. tid har maat hente for Amtmanden der boede paa Slottet, saa oc Sancke Multebær Løf til Hans Fæ, en dag, av i samme Øe, siden Sanckede allmuen for dem selfuer; oc haver Amtmanden nøedt, huis Recheweed, som findes ved samme Øe, men allmuen Nyder ald den Recheweed som findes paa andre steder i Tingstedet.

Tuert over bussesund paa faste Landet, er oc nogle Slete Enge, som allmuen maate Slaae oc indhøeste for Amtmendene. Allmuen sammesteetz har oc givet Amtmanden et wiss tal Seche tørf aarlig, foruden en Fersk torsch av huer Baad i Wardøe, som daglig Roede, som Kaldtes Fiere fisch.

ja amtmanden nøed oc i forige tider det første hand kom til Landet, 1/2 vog Fisch av huer mand over alt i heele Findmarken som Kaldtes Sølf kande Fisch, for huilchen Fisch, amtmanden skulle Lade giøre 2 Sølfkander, en for Øst- oc en for West-

Finmarchen, Amtmanden nøed oc av Wehranger Finner om Høesten naar de Leverede deris Schat, Leeding, oc tiende i Wardøe i Schatskienck aarlig 15 voger Fisk, huor imoed hand gav dem 1 T^{de} øl, oc 2 t^{der} Kafringer, Hand reiste oc med Presten i Wardøe til Wehranger Finner, alle Helgens-tider om Høsten; da Presten Predichede der, oc Øfrigheden holt ting med Finnerne, da nøed amtmanden av huer Find fuld spisning 6 Rypper, eller Reen kiød derimoed, Foegden 6 Rypper, Presten 6 Rypper, oc Soeren schriven nøed ichon half spisning 3 Rypper, oc huad da ej betaltes, erlagde Finnerne om vinteren, da Foegden Reiste til Fieldz, eller naar hand Kom fra Fieldet.

Wehranger Finner, gaf oc til Amtmanden alle Helgens tider 9 levende Reensdyr aarlig, for Reengarderne, som Finnerne fick Lof at holde ofuer Fieldet imellem Wehranger Fiord oc Tannens Elf, oc ved Persfiorden, Huilcke gaarde haver verit som et gierde ofuer Fieldet med Leed paa, oc i Leederne haver vaaret grafuer, som de vilde dyr Løb need udj, huilche graver vare som stoere Ulfuestuer, men nu holder de Reengarderne ej Lenger ved Lige.

Amtmanden har oc nødt av Tamsøen aarlig 6 t^{der} Muldebær, oc av Tamsøerne tillige med av de andre øer i Porsanger fiord 4 bismerpund u-reen Ædder dun aarlig.

Til Wardøe, maate aarlig Reise de Rydske-østerHafsfinner, af Neiden, Pasuig oc Peisen, med deris Nordskeschat, som er 3 voger-fisk av huer mand, da de gaf Foegden i Skatschienck, huer Find af Neiden oc Pasuig 1/2 vog fisk, oc de av Peisen, gaf nogle tal Fisk til Foegden, som dog ej opløeb imoed det av de andre 2de byer; oc burdte samme Finner endnu her effter aarlig føere deris Skatt til Wardøe, for at erkiende Kongen av Dannemarcks Ret oc Høihed, oc derved vide, at de ere pligtige, at føere ham sin schatt til, oc søege Hans befahlingsmand.

J Kiberg er Handels Steden oc Ladepladsen for Kiberg tingstedz almue, der er oc Havn om Sommeren for Schibe, oc Kand i dete tingsted boe mange Folck, tj der ere goede Fiskepladser.

Jndbygerne holder Lidet Fæ, ligesom i Wardøe, de maa hente deris Fæ Mosse oc brende fra Munckefiorden, paa Rysse Kosten 6 à 7 mile, men deris Brende tør, faar de hoes dem selfuer. Fæ hafuer de Lidet som i Wardøe.

wed Komag er en Elf, som er fanget goed Lax udj, alletider indtil for faae aar, oc Kunde den Elf endnu bruges, jmellem Huusene j Kiberg, oc Kierken, rinder en stoer Elf, som kunde setes eendeel Querner udj.

Udj Wasøe tingsted, har før boed Folck paa Lille-Echerøe, som er strax ved stoere-Echerøe, oc har derfra Seiglet 2 stoere Jagter til Bergen, men nu boer der ingen, som dog Kunde mage-lig beboes.

Wed stoere-Echerøe er Schibs Hafn, oc strax oppe i Marken er Birkeschoug, oc anden Brende, som KaldesWie. Strax derved ere Reenwogtere, huis telter sees av Echerøe oc hafuer opsidderne i Echerøe eendeel Reen. Paa Wasøe har Folchene boed i forrige tider, men nu iche, og Staar Kierken paa Wasøe.

imellem øen oc Landet, er et Lidet Sund 2 bøsseschud ofuer, oc boer nu folchene paa faste Landet, som Kaldes Schat-øeret, huor Laddepladsen oc handels-Stedet er, j bemelte Sund, er goed winterhafn for Skibbe.

Bønderne i dete tingsted holder endeel Fæ, men Lidet Faar, oc haver Bønderne huer 2. 3. 4 à 6 Kiør, de hafuer oc alle Reendyr, som de Kiøre deris Brende av marken med, oc Fæ mosse af Fieldet, 1/2 à 1 mil fra;

6 à 8te Wehranger Finner boer paa Fieldene imellem Finnens oc Komag, som wogter bønderniss oc betienterniss Reen, som er vell 2000 dyr, oc faar de for huer Reen aarlig at wogte 1 Mark dansches werdj, oc maa dyrene tage dem self Føde winter oc Sommer, saa dem gifues ej noeget, ej heller Kommer de i Huuse.

Eendeel Brende, oc Fæ mosse hentes paa den anden side fiorden, Kaldes Ryssesiden, oc det fra de Steder, Bøgfjorden oc Bugøe-fiorden, 1 1/2 à 2 mile fra Wasøe.

Een mil inden for Wasøe, Ligger en schiøn Elf, heeder Jacobs Elven, der i Loed amtmanden Fange Lax, oc var det den dag mand kunde faae 20 à 30 Lax, undertiden av Lax oc stoere ørreder 60 støcker.

J dete tingsted kunde boe en stoer deel Folck, tj det er et heel smuch sted, oc kand mand vell nære sig her. der er oc eendeel Elver, som kunde staae Querner udj.

Wehranger Finner holder oc Kiør, huer 1. 2 à 3, oc nogle Faar, oc en temmelig deel Reensdyr, oc holdes der aarlig markedt effter Kongl. allernaad.^{te} Befahl, av den 11 Augustj 1688. samme market scheer, den 23 Ianuarj, dertil Kommer Kiøbmend oc Bønder fra Wasøe, Kiberg oc Wardøe tingsteder, samt øfrigheden, oc Kommer da Foegden tilbage fra Malmis, oc holdes der da ting oc Ret, om fornødenhed det udfoerdrer, saa Predicher oc Presten de tider i en Gamme, som Kaldes Kongs-Gamen, did Kommer oc Finnerne av Wehranger, oc eendeel Finner af Tannen oc Laxefjord, oc Suenshegrentze finner av arritzbye, oc andre Byer, RysseFinner av Neiden oc Pasuig, Rysser fra Cola Stad, som er Malmis, oc en temmelig deel Kiøbmend fra Torna Stad i Suerig, med nogle Hundrede Reen de self Kiører med, oc fører deris Kiøbmandschab til oc fra.

Wehranger Finner boer paa adskillige steder saaleedis, om winteren boer de i deris winter Gammer inde i Fiorde-baatnen, oc 1 mil wegs Langs fiorden ud paa huer side, eendeel nær Søen, oc nogle 1/2 mil oppe i Landet, oc naar øfrigheden Kunde Komme

til Kongsgamen uden forbud oc warsel for sig, Kand Finnerne dog Samles ved 100 mand, paa 5 à 6 timers tid.

om Foraaredt er de paa deris Fiskesteder, Langs Stranden ud, alt til Echerøe, huor de Fløtter til oc fra, oc indtil Bugøe paa den anden Side Fiorden Lige over fra Wasøe, Fiorden ud 3 mile.

Men om Høsten Fløtter de til deris Høstsæde ved Søen i Wehranger Fiord, Paa alle disse steder haver de gammer opbygget for dem, huor de boer udj, det er meget schichelige Folck, oc heel goed giørendes.

Jnde i Wehranger Fiord, er et Reef over Fiorden 1/2 mil ud, der over Jager wandHundene Hualen, heldst om vinteren, oc naar det er udfalden Søe, maa Hualen blive inde for Reeveet, oc iages av wandHundene paa Land, som er Leer-grund, oc naar da wandHundene bider Spæck av Hualen, stoere Støcker oc Kommer til Kiødet, brøller hand erbarmelig, som kand høres 1/2 mil, oc Lengere, Naar Finnerne det fornemmer, søeger de til ham med baader, endeel med Lentze, oc de som icke den haver tager et Lang støche træ, oc giør det spidz, huilchet de Stinger i Hualen, oc saa dræber ham, at det er den winter oc høst weed alle Helgenstider, oc noegen tid der effter, at der faaes 5. 6, ia 8 à 10 Huale, huilche er dog smaa.

Kiødet oc Spechet av dem ædes til deels Fersch, oc til deels Saltes, det oc Selges der i Landet til Noerdmenderne, oc til andre Finner.

Det bytes imellem Finnerne i Wehranger saaleedis, at Fuldskatmand tager fuld Lodd, oc halfschatmand half Lodd, oc den som ej giver Skat, faar ej Lodd, Ligeleedis holder de det med Schiøterie.

Lige over fra Wasøe, som er 3 mile udav Wehranger Fiord, er Bugøe som er den ydderste sted nu boer nordske folck paa, oc er lige over for Neiden.

Ellers haver i forige tider boedt folck paa endeel Steder Langs den Kust til Pasuig. Noeget østen for Pasuig er en Elf Kaldes Jacobs Elf, huilchen Elf Amtmanden paa Wardøehuus, Hans Kiønningham, gaf Rysserne Lof at Fiske udj, oc betalte de til hannem der fore aarlig, 2/3 av huis Lax de Fiskede, men nu er det i misbrug, at de Rysser giver intet.

Nordske folck, har oc boet en Mil østen for Munchefiord, eller Peisensche-Closter, huor der er et Steed, som Kaldes Nordmandz Sæde, oc sees endnu grundwollen effter nordmendenis Huuse, som er Lige under Carel-tuen, paa Carel-Stranden, strax der ved, er SchibsHavn, oc 1/2 mil derfra er de 2de øer heeder Hænørne, paa huilche noerdmendene i Wasøe, os tildeels i Wardøe tingsted, har fast aarlig weidet Kobbe, oc om Sommeren Sanchet Ædderdun, til huilche steder er 5 à 6 stoere mile ofuer Hafuæt fra Kiberg, paa den Side de kalder Rysse-Kusten, huor ellers grentzerne schal

vere imellem Norge oc Rysland; derom bekiender GrotFørsten Basilius, udj en sin befaling, udgivet i Iulj maanedt 1517, at Hans Foegder schal føere hans Finners Schat til Candalax paa grentzen, oc haver ieg altid, da ieg fick Audientz udj Colla, paa Kongens weigne paastaet, at alt Landet indtil Candalax i den huide Søe Ligger in Mediate under Norges Rige, oc desen indbyggere, at vere Schattschuldige til Kongen i Danmarch, som her effter widere meldes.

Een Dags Kiøren fra Wehranger er Neiden-Finne bye, til Fields, der boer Rydsche finner oc Schater til Norge, effter Æld-gammel sædvane saaleedis,

Neiden.

Neidens Rydsche finner. A° 1598 den 1 aug.¹ er amtmanden befalet, at schatten schal oppeberges som av alders tid, oc haver de østen Hafsfinner, Neiden, Pasuig oc Peisen, som et Lem av Nordfieldet stetze Schatet, en Fuldschatmand 3 voger Fisk.

Fuld schatt, til Norge. Lensmand for den Nordske Foeged. Michael Rigosen. Machrj offesen. Rigo wasildsen. Henrick jversen, trophin Mickelsen. Pouel Fettersen. jver wasildsen. Peder ollufsen. Michel wasildsen. Demitz oelsen, jem waßildsen. oele offesen. Simoen jversen. Steffan Rigosen. Sava wasildsen. Demitz wasildsen.

Half schat², jver giermundsen.

I Neiden er 17 Mend.

PasVig.

Pasuig Rydsche Finner.

Fuld schatt, til Norge. Lensmand for den Nordske Foegedt. Michel jversen, oele jversen. Jochum Spirsen. jachof jversen, gabriel jversen, u. jver ambsen. Matfej jversen. Rigo Harraldsen. Peder jversen. Olluf ambsen. Wasche ambsen. u. jver Ifuersen. wasild Harraldsen. galling Zittersen. offe Lauritzen. Phiilup jversen, phetter Harraldsen. Peder Jochumsen. Zergie jversen. Demitz Jephrimsen.

Half schatt. Jephrim Zittersen. jver Mickelsen. Phiilemon jversen.

J PasVig er 23 Mend.

¹ N. Rigsreg. III, s. 540-1.

² 1 vog 1 pund 12 merker fisk.

Peisen.

Peisens Rydsche Finner.

Fullschatt til Norge. Lensmand for den Nordske Foeget Maxim Rigoesen. galling Rigoesen. jver jversen. Gabriel jacobsen. Pheder pedersen. Simoen Ifuersen. waskild Einersen. Jurild jversen. Throphin pedersen, joen pedersen. Peder Steffensen. Nicolaus Nielsen. Lauridz throphimsen. Aage Rigoesen. Pouel Henricksen, jacob Lauritzen.

I Peisen, er 16 Mænd.

Naar mand om vinteren 4de Jueledag Kiører fra Wehranger til Ryssland, er een dags Kiøeren med Reensdyr til Neiden, der beskrives de Finner da til Schatt for tilkomende aar, Huilchen Schatt, som er av huer Mand 3 woger Fisk, de bøer føere til Wardøe, i Neiden giver alle Byefolkene til Foeuden i byeskienck, en gl. Rixdr., tolchen plejer faae af huer Find 1 graawerkskind eller 1 Copech.

fra Neiden Kiøres til Pasuig en dag, huor det sig Ligeleedes forholder, fra Pasuig Kiøeres til Peisen en dag, der er oc den samme maade,

j disse 3de Byer, boer Rydske-Finner, som haver deris Rydske Øfrighed, oc Rydske Prester, oc er i huer Bye Een Kierke, fra Peisen Kiøres til Bomeni en dag; der betaller de nu ingen Schatt til Norge, de schiencker Foeuden 40 Copecher.

Fra Bomeni Kiøres til en Munche Stue en Miil fra Malmis, som er Colla Stad, en dag, derfra Lader mand en Find Kiøre til Staden til Bojaren, at Lade ham wide den Nordske Foegetz ankomst, huorpaa mand faar Suar igien, oc om Morgenen Kiører til Staden, og bliver mand satt over Colla floed, med en stoer Pram, strax er Stadsens indbyggere i Gewehr, oc naar mand Kommer ofuer til Staden, Kommer en Capitain med endeel Strilitzer, oc Heeder mand, Well Kommen, saa gaar mand Langs gaden til Logementet, huor alle Staar i gewehr, oc er der 7 à 8 Fanner. Dagen effter bliver mand opførdt till Audientz-Huuset, ved en Capitain, oc endeel Strilitzer følger med, der haver Lange øxer som halfue Maaner.

in Januarj 1695 fick ieg saadant suar: da ieg kom paa Audientz Huuset war der de fornembste Rydser i Staden, oc effter at min Helsen war aflagt, gaf ieg Bojaren, som den tid var Borritz Pietrovitz, at forstaae, at ieg endnu som det forige aar, aller naadigste var anbefallet, at giøre her anfoerdring om fornøyelig betalling, for de i saa Lang tid forholdte schatter av denne Stad Colla, af Mannemis, Trennis, oc de andre byer, af Noerdfielletz District, saa oc av den Stad Candalax i den huide Siøe, huor de Rette gammel Grentzer imellem Norge, oc Rysland er, som alt inmediate Ligger under Norges-Crone.

Disligeste anholdte ieg om Assistance, at Komme til bemelte Byer og Steeder, at annamme for dete aar min Konges-Schatt, som i forrige tider Sædvanlig udgaves. Der til Suarede Bojaren: Det er wist, at Hans Kongl. Majt av Danmark haver i forrige tider faaet Schatt av bemelte Steder, oc at Hans May^{ts} Foegder den ej i Rom tid haver bekommet, jhuorvel Hans Mayt haver aarlig Ladet Kræfue derpaa, oc som Schatten til Norge, av ermelte Steder ej i Lang tid er udgifuet, oc jeg ingen Befahl fra Hans Czarische Mayt haver, noegen vedderlaug for Schatten at gifue, ej heller at tillade eder at Komme paa de Steder, Schatt at Kræfue, da wed ieg ej fornøyligere for Hans Kongl. Maj^{ts} av Danmarck, end Hans Kongl. Mayt til sin Retz erholdelse, wille behage til Muschov at negociere om den Sags Endsckab, tj som Hans Kongl. Mayt av Dannemarck, gjør aarlig bekostning, paa Schattens Pretention, er ingenlunde at tuifle, Hans Mayt ioe engang vill have noegen Vedderlaug, derforre var at ønsche, det engang maate Komme til goed forEening imellem Herrerne, oc Eeders Konge Kunde worde tilfreesz stillet, widere Kand ieg ej derpaa suare, men naar i Eeders Reise herfra som Sædvanligt will befoerdre, skal eder goed fløtning schee.

Endelig begierede ieg da enhuer hoes werende wille vere vidne om min Pretention paa Hans Kongl. May^{ts} weigne, at den ej war forsømt, sagde derhøes, at ieg strax skulle Lade Hans Kongl. Mayt wide, Bojarens suar.

Siden war ieg hoes Secreteren Olachse Beionof giestbøden, som havde faaet befahl, at udleede i Archivet, huorleedis det sig havde med samme pretention, oc Læsde hand for mig av een Lang Rulle, hand iblandt gamle Documenter hafde fundet, j den stoed, at [effter min erindring] ungefehr A^o 1612, da Reiste den Nordske Foeget sidst over Fieldet oc oppebar Skaten, hoes Rysserne, Men siden haver de Nordsche den ej faaet.

J bemelte Rulle var indfördt den instrux, som Bojaren i de tider havde givet den Rydske Foegedt at Reise til Findmarken, at annamme Schat paa Czarens weigne, oc meldet iblandt andet, Først schal Hand Reise til Wardøe, N: Wørste, til Kiberg N: Wørste, til Wasøe, til Wehranger, til Tanen, til Laxefiord, til Porsanger, til Klubben, til Lerritzfiord, til Alten, till Langefiord, till Queenanger, til Tromsøe, oc for det sidste til Malanger, oc som sædvanlig oppeberge den Rydske schatt. Men som den Rydske-Foegedt for 82 aar siden, som bemelt, var instruerit, ej nøed Schatten i Norge, er oc de Nordsche, hindret den Rydske schatt.

Naar mand Kiører fra Colla, effter mand har werit der 4 à 5 dager, er 2 dags Kiøren til Nøtiager, huor der ingen Skatt faas, derfra til Søndergiel en dag, der faaes ej heller Skatt, her bliver tilbage et par Rysser som geleider en hid, fra Søndergiel Kiøres 2 dage til Indiager, som er paa de Suendske Grentzer, Her Schatter

de til 3de Herrer, i denne Bye, Lige som i de andre Suenske Byer, giver den Nordske Lensmand till Foegden 2 Rixd., eller detz wærd, oc et Reenschind som hand Ligger paa, oc hans Quinde giver 2 par Findschoe, av huer schatte Find, faar Foegden 2 par Fineschoe, saa goede som 1 ort, oc i spisning 6 Rypper, Hovmanden 1 par Finneskoe, oc tolcken 1 graaverk, eller 2 bl., oc er den Nordske schatt, Lige meeget av huer Field-Bye.

Indiager.

Indiager Suenske Field Finner. A^o 1601 den 27de Maj: war befalet at schaten av Suenske Field-byerne skulle vere 1 Rixd. av huer Mand. Det samme ved Kongl. befahl. A^o 1614, oc saaledis siden den tid Sedvanlig continuerit.

Nordsch		Lensmand Morten oelsen.
		Chochstarus oele nielsen.

Klocker Johanes oelsen.

Fuld schatt til Norge. Mathies Samuelsen. thude Kierresen. Samuel Nielsen. oeluf follesen. oeluf Mortensen. Samuel Samuelsen. u. peder Mortensen. Samuel Sorresen. Hans Sorresen. Samuel follesen. Peder Henrichsen. Anders pedersen. Samuel pouelsen. Abraham tudesen. Johan pedersen. Peder ollufsen. Jsach pedersen. peder achesen. Mathies andersen. Rasmus pedersen. Samuel pedersen. Niels Mathiesen. Anders Samuelsen. gl. peder Mortensen. Elias andersen. Niels Mortensen. Jacob pedersen. oeluf Henricksen.

Halfschatt¹. Peder ollufsen. Povel Follesen. Mathias nielsen. Mathias Follesen. Mathias Samuelsen. Hans pedersen. gabriel follesen. Samuel Hansen. Carl andersen. Peder Samuelsen.

oele Sorresen		
Peder Sorresen		
Samuel Mortensen		Forarmedt ²
Peder Mojsen		

J Indiager bye 44 Mand.

De Suenske haver Ius i denne bye, oc lønner Presterne, som oc i de andre Fieldbyer, derforer tager de nu meere Schatt end de Nordske Foegder, som dog er imoed Ældgammel Danske Kongl. befalinge, at de Suenske schal oppeberge meere schatt, av Fieldbyerne, end de Norsche, Særlig den befahl av den 20 februarj 1609.

Den Rydske Foeget, tager i denne Bye i Schatt 40 Rixd. in Specie oc 2 Bæverschind.

Fra Indiager Kiøres til Arritzbye 1 1/2 dag, oc er fra arritzbye til Wehranger 1 dags Kiøre, saa oc fra arritzbye til Bundøe i Laxefjord, en dags Kiøre.

¹ 3 ort.

² Fritatt for skatt. Likeså lensmann, skyss-skaffer og klokker.

Arritzbye.

Arritzbye Suenske field-Finner¹.

Nordsch | Lensmand Aslach Rasmusen.

| Chochstarus Peder ollufsen.

Fuld schatt. jver Lauritzen Klocker. Hans Joensen - er en av de Rigeste Finner i 3 Konge Riger. Melledt Joensen. Joen pedersen. Niels Jansen. Niels pouelsen. gl. Joen pedersen. gl. oele Lauritzen. Morten pedersen. olluf Joensen. Niels pedersen wildbæl. Clemmedt giermundsen. Anders giermundsen. Hans Povelsen. Jon Povelsen. thommas Nielsen. Anders gierildsen. oele Jurildsen. Peder pedersen.

Half schatt. giermund Mathiesen. Rasmus pedersen. olluf Namlichsen. Samuel giermundsen. olluf pedersen.

J Arritzbye er Finner 26 mand. fra Arritzbye, oc til Iuxbye, er en halfdags Kiøre.

Iuxbye.

Iuxbye Suenske field-finner¹.

N o r d s c h Lensmand Peder Nielsen.

Fuld schatt. Clemmedt pedersen. oele Mortensen. Joseph Clemmedtsen. J Iuxbye er Finner 4 Mand.

AdVehr Suenske Field-Finner¹.

Har tilforne verit under westFindmarkens Foegderie oc har Foegden Reist did op fra Ind^r Porsanger, 2de dags Kiør; Ellers er fra Iuxbye til AdVehr, 2 dags Kiør, den første dags Kiør, er paa tannebay Elf, som mand Lader effter paa den wenstre Haand, er vel 12 à 16 Norske Miile fra Søen; der wedtager en anden Slet Floed, eller Elf, huor mand Slipper tanneElven, som mand Kiører til AdVehr, oc gaar Laxen saa oc Kobber op moed denne Bye.

Norsch, Lensmand Peder Guttormsen.

Fuldshatt. oele Hansen. olluf gutormsen. Niels Nielsen. olluf Jversen. Povel ollufsen. Hans Nielsen. Siver Nielsen.

Halfschatt. gl. Ifuer Mickelsen. Niels gutormsen. Anders Mortensen. Peder Thommesen. Peder Joensen. Niels pedersen. 2de forarmede.

J AdVehr 16 mand.

fra AdVehr Kiøres til Koutken en dag.

¹ Skatten som angitt under Indiager.

Koutken Suensche field Finner¹.

Norsch Lensmand Sifuer Lauritzen. Chochstarius (!) Niels Achepeifsen.

Fuldschatt. Suend aslagsen. toerd pedersen. aslach andersen. Niels Joensen. Mathias Mathiasen. Niels Rasmusen. Anders Lauritzen. Clemmedt pedersen. Peder Jfueresen.

Halfschatt. thoerd andersen. anders andersen. gunder Aslagsen. gl. Niels Joensen. Joen Nielsen.

J Koutken er 16 Mand.

Een à 2 mile nær Koutken, Kommer mand paa Altens Elf, og Ligger denne Bye wed Altens Elf, der boer en Suensch Lappe Prest, er 2de dags Kiør, men i Heel gott wejr, en dags Kiøre til Eggeschalbye i Alten, Huilchen wej Foegden av West-Finmarchen Reiste fra Fieldet; 2 miil ofuen for Koutken, den wej til Ennoteker i Suerrig, som er i Torna Lapmark, huor der boer Finner, eller til Mannenescha, huor der boer Suenske Bønder, er Kiølen, som er Ret grentze imellem Norge oc Suerig, oc strecker samme Kiøl, som er som en Lang Steen Røes, ned til Indiager wand, oc siden er grentzerne need til Candalax i den huide Søe; Naar mand er paa Kiølen, som ieg tuende gange har verit, den ene gang med eendeel Suenske Kiøbmend, dricker mand der begge Kongernis Schaale, oc siger, Nu staar mand med en Foed i Norge, oc med den anden i Suerig.

Fra Kiølen Strecker sig Landet need til Suerrig paa eene side, oc need til Norge paa den anden Side. Need til Suerrig seer mand det Slete Land, som over et Slet Hav, men need til Norge, seer mand Langt borte Høye bratte Field oc Klipper.

Alle Finner, av de ØsterHafske paa de Rydske grentzer, oc FieldFinnerne paa de Suensche grentzer, sambler dem i deris Byer til Jule afften, huor de forwenter Foegderne, oc bliver der til Kyndelmysse, den øfrige tid av aaredt boer de paa Fieldene adspreede, at den ene fast icke wed huor den anden er.

A° 1695, in Januarj oc februarj, var den sidste Reise ieg gjorde ofuer Fieldet, oc var da fleest alle Fieldfinnerne Reist need til Ennotecher Finnebye i Torna Lapmarck, til et møede oc een Commission, som de Suensche Herrer Graf, Gustaf Duglas, Lands-Høfding i wester baatnen, oc Laugmand Iacob Bure hafde, oc som ieg fick Liden eller ingen Schatt paa min Konges weigne hoes Fieldfinnerne, efftersom de fleeste av dem vare avReiste, oc den Suensche Foegedt havde i Koutken effterladt sig et brev til mig angaaende samme Commission, oc iblandt andet meldet, at de Suensche ej ville tilstede, at vj Norsche skulle annamme

¹ Skatten som angitt under Indiager.

Schat av Fieldfinerne, begierende ieg ville Komme till bemelte bye Ennotecher, saa Resoluerede ieg at Reise did, oc Kom der den 1te februarj, da alle grentzefinner toeg imoed mig, oc blef Steedse hoes mig. Dagen dereffter blev ieg til Herrerne giestbøden, oc den 3^{die} februarj, foretoeges deris Commission, da Commissarierne forklarede, at de wille indrette en Stadig oc wiss Matricul, over heele Lapmarken, oc paastoed at grentze finnerne ej burde Schatte til Norge, efftersom de Suensche Løndte Iustitiens betienter oc Presterne paa samme steder, oc wj Norske hafde der ingen Ius, derforé war det en forsømmelse av de Suenske Foegder, i at beobagte deris Herres Rett, at de saa Lenge har tilladt de nordske foegder, at oppeberge Schatt av deris Konges Undersaater, anwisende mig adskillige for de Suenske avantasiouse Skriffter, om grentzterne, Særlig nogle i Høyloflig jhuekommelse C 4 u-myndige aaringer, fra Kiøbenhavn schrevne til Suerrig, - tj formeendte de, at bemelte grentze finner nu ej Lengere burde eller schulle Schate til Norge, Huortil ieg Suarede: at det Kand bevises at bemelte Finnebyer Langt over Hundrede aar haver schattet til Norge, huilche Byer Ligger paa den westre side Kiølen Eller Field Ryggen, huor Rette grentze skiftet er, saa at samme Fieldfinner, beboer Hans Kongl: Maj^{ts} av Danmarks Lande, oc ej Suerriges, oc war een stoer U-billighed, at de skulle schatte til Suerrig. samtlige Finner suarede, oc at de ingenlunde, wilde wige fra den ældgammel maade, at erligge deris schat til Norge, tj de boer paa den Nordske side av Field Ryggen, oc haver ald deris næring med Schiøtterie oc Fischefangst av de Nordsche Lande oc wande, samt haver deris Største Handel med Nordsche Folck, oc faar der deris Lif's ophold, oc meeste deels Skatepenger, oc før de schulle tvinges fra den Nordsche Schat, wille de fløtte til Søkandten at boe, oc dersom de Suenske alleene ville til-Eigne dem schatten oc Landet imoed gammel Ret oc Sædvane, Kunde Let Sluttes, at de ej kunde boe paa be^m Steder sicher for de Nordske.

Da Commiss^r det fornam, sagde de at ville referere Kongen av Suerrig, huorleedis de befandt alting, oc siden ved schrifuelser til Danmarch Handle om den Sag, som oc er scheidt.

Men ieg Kaldte Finnerne til mig, oc bekom min Konges Schatt uden Ringeste Restance, oc det med en goed villie.

Mand-Tallet
over Wardøehuus Amts District

bestaar i effterfølgende,

	Nordmend	Søefinder	
Loppens	36		
SørWehr	53	34	
Hammerfest	31	33	
Ingens	75	2	Mand
Kieluig	82	75	
Schiøtningberg	58	16	
Wardøe	185		

	520	256	

ØsterHafs Rytsche finner.

Neiden	17		
Pasuig Bye	23		Mand
Peisen	16		

			=56

Suenske field Finner.

Indiager	44		
Arritzbye	26		
Iuxbye	44		Mand
AdeVehr	16		
Koutken	16		

			=106

Reise Liste udj Findmarchen.

fra Loppen til	Hasuig	2	
	„ Hammerfest	4	
	„ Fladøen	3	
	„ Maasøen	1	
	„ Kieluig	2	
	„ Kiølefiord	2	Miile
	„ omgang	4	
	„ Wardøe	8	
	„ Kiberg	1	
	„ Wasøe	4	
	„ Wehranger	3	

=34 mile til Siøes

Mand kand oc Reise jndensundz, dog iblandt over
Stoere Fiorder

fra Loppen til	Korsnes i Alten	4 ½	
	„ Qualsund	4	
	„ Fladøen	3	
	„ Maasøe	1	
	„ Kieluig	2	
	„ Wigen	2 ½	
	„ Eidet 1 mil, der treckis baad over til Lange- fiord 1 er	2	Miile
	„ GuldHolmen i tanne- bay Elf	2 ½	
	„ Wehranger, huor mand først Roer Elfuen op 3 miil, oc gaar 1 1/2 mil	4 ½	

=26 Mile,

At denne Matricul, oc Landsens bescha[ffenhed]
saaleedis som melt er, bekiender

Niels Knag.

JOERDE-BOEG OG MANDTAL

ofuer Nordmend og Finner udj Ost og -West
Findmarchen Saa og Paa grentze Finnerne
for Anno 1694.

I Riksark., pakke Finmarken III, 6, no, 4. Navnelistene er de samme som i Knags matrikkel, men med avvikende bokstavering og i annen rekkefølge. De begynner med „Vehranger Finner" og fortsetter til Loppen, hvorefter følger avsnitt om „Grentze Finner". Til slutning „En Kort beskrivelse ofuer den Malmiske Reise som skeede in Janvarjo 1695". Nedenfor er denne beskrivelse av Knags siste reise til Kola og navnelistene utelatt. Her gjengis således bare hvad håndskr. inneholder av lokaloplysninger.

Samme jordebok i Univ. bibl.'s Ms.-saml. no. 111 kv. s. 46 ff. Begge håndskr. er fra omtr. samme tid, sistnevnte noen få år yngre enn Riksark.'s ekspl. Den tekst som her er lagt til grunn er litt fyldigere enn U B 111 kv, på enkelte punkter lar den sig dog supplere, henholdsvis forbedre ved hjelp av det yngre håndskrift. Rettskrivningen er forskjellig i de to varianter, hvorav ingen kan sies å være kopi av den annen eller av samme forelegg.

Tilføielser efter U B 111 kv og avvikende lesemåter er inntatt i noter under siden. Begge manuskripters rettskrivning er bibeholdt, bortsett fra at store bokstaver inne i ord er gjengitt med små bokstaver.

Vehranger Finner, J ost Findmarchen.

(Om fullskattmenn Hindrich Amundsen, Hans Pedersen, Lasse Johansen, Pouel Andersen, Field Find Anders Thordsen sies:) Disse finner boer paa fieldene Jmellom Finnes og Komag, og Vogter Rensdyr for amtmanden, Presten, Foget, borgere og alle bønder i Wasø tingsted. Ved 1000 dyr, og nyder aarlig for huer dyr de Vogter som er 2 Vinter gl. og der over 1 pd. fiskes Verdi.

(Ved halvskattmann Joen Andersen er tilføiet:) Nordmands Reen Vogter.

Huer fuld skat find betaller 120 tal Smaa fiske i skatt, som Regnis for 3 Voger, og i fuld leeding 1 Vog 18 merker fisk, og half skatmand betaller halft der imod;

Vehranger er 3 Miil Jnden for Wasø i Wester¹ disse finner boer Jnde i fiorden, og en Miil oppe i landet, og langs fiorden ud

¹ U B 111 kv: og hører under Vasø tingsted.

2 Mil paa den Søndre Side som er Ryssesiden¹, og 2 Mil paa den Nordre side, som er ud til Wasøe, og skier fiorden ind i Vester; der er ichun en goed Miil fra fioer botnen til tannebay Elf; Jnde i fiorden paa den Nordre Side er en høi Klippe heder Meisk, der staar en høi sten som finnerne i forige tider har holt for deris gud og ofret Reens dyr till, der sees en Stor Mengde Reens horn af de dyr som er blefuen ofret; Jnde udj Vehranger er og landet Slet og Jefnt, der holdes Marchet d. 22 Janvary om Vinteren, af Nordmend, Finner af Vehranger, Finner af tanen og af laxefiord, og af borgere fra Wasøe, Kiberg og Waardøe, Med Svenske Kiøbmend fra Torna Stad, med Svenske grentze Finner, og med Rytzer fra Colla, J Vehranger fiord er et Reef en half mil ud, der ofuer Jager Vandhundene Hvalen, helst om Vinteren, og Naar det er udfalden Siøe maa hvalen blive inden for Reevet og løbe paa land som er leere grund; Naar finnerne da Ved dag eller Nat hører hualen brølle, under tiden Vel 1/2 Mil og lengre, forsambler de dem og dræber ham, og er det den Vinter de faar 5. 6. ia 10 à 12 huale, dog smaa²; bem^{te} Vehranger finner tilholder mesten deel af dem om Sommeren i deris fiske gammer som de hafuer opbygget imellom Wasøe og Echerøe, huor de Roer³ imedens fiskeriet Varer, fløtter der fra til deris høst Sæde⁴, og om Vinteren til deris Vinter sæde⁵;

Vasøe Tingsted,

Bugøe, Er en Miil i Sønder fra Vasøe ofuer fiorden som skier ind i Vehranger, og er 3 Miile uden for Vehranger paa Raftesiden paa finsk, som ellers af Nordmend kaldes Rysse siden af fiorden, og boer Neide Finnerne om someren noget lengre lige ind i same fiord, . . .

Finnenes Er en Mil inden og Vesten for Wasøe, eller 2 Mil uden for Vehranger, for nylig begynt at boe folch, der Ved er en skjøn laxe Elf, og Stor birche skoug; . . .

Karihiold, Er Strax uden for Finnenes, har nylig begynt at beboes, . . .

Sandskier Er en half mil inden for Wasøe, . . .

Andersbye, Er Jmellom Sandskier og Wasøe, alt paa det faste land, . . .

¹ Ibidem: kaldis Rofte Siiden.

² TJ B 111 kv: kiødet og Specket af disse Hvale ædis fersk, og til deels Saltis og selgis der i Landet, det byttis imellem alle Finnerne, saa at fuldskatt mand tager fuld laad, og Halfskatt mand half-laad, og de som ey skatter, faaer ey laad, om denne Hvallfangst gaar en Tale, at Vehranger Finner betaler hver et 1/2 pund fisk aarlig til en gl. Find i Pasvig ved nafn Levi, for hand skal riide Hvalerne ind i fiorden, naar hand faar sin Told rigtig, faaer Finnerne mange Hvale, hvis i.cke, faaer de kuns lidet, efftersom de betale till.

³ Ibid.: boer.

⁴ Ibid.: Ved Søen i Vehranger.

⁵ Ibid.: længere op, hvor skoug.

- Imellom Andersbye og Wasø er en lang Steen uhr, huor udj findes Mangfoldige grafuer af 6 Steen heller, En under, en ofuer, en paa huer side, og en Ved huer Ende, som de i forige tider har begravet deris døde udj, og sees i huer graf et heel Menneskes been Rad, huis legomer har Voret indsyed med seene traai i Næfuer lige effter detz skichelse, og ligger saadan indsyning ganske heel, Thør og Reen, og sees huer Styng i Næfueren¹.

Vasøe, Paa denne øe Staar Kirchen, der har boed alle de Nordmend paa til forne som har Voret i Wasø tingsted, men nu boer den Meste deel paa det faste land, et lidet sund 2 à 3 bøsse skud ofuer fra Vasøe, Stedet heder,

Skatøret, Hvor Handels Stedet og laddeplatzen er, og en goed Vinter hafn imellom øen og landet, paa skatøret boer. . .

(Om Haagen Lochert anføres:) som kand talle Rysk og Finsk, og bruges till Tholch af hollendere og Flensborgere.

- Strax uden for Skatøret paa den Slette March, er en Stor Steen Røes opkast, og sat en høi Steen mit udj Kaldes Rysse Stenen, huor der findes Mange Menniske been heel Store, der skal et Stor parthi Rytzer Vere Slagne og begrafuen;

Fiorden øst ofuer fra Wasø er 1 Miil², langt inde i de tver fiorder er Neide Elf, og fisker Neide Finnerne inde i de fiorder 2 Mil fra Wasø om foraaaret, Men om Vinteren Samblis de paa fieldet liige ost op en dags Kiøren fra Søen i en by heder Neiden,

Wasøe tingsted med Vehranger Finner har til forne Voret et residerende Capellani under Waardøe, og Waardøe Sogne-prest nødt tienden, Men nu hafuer Sognepresten i Waardøe dette Capellani tillige med Waardøe under en betiening, og nyder ald Visse og U-Visse indkombster;

Thybye Er en fiering uden for skatøret, Nylig begynt at beboes, . . .

Langs Stranden til Echerøe er bebygget af finne gammer som Vehranger Finner til holder i om sommeren,

Store Echerøe, En Mil uden for Wasøe, her Ved er skibs hafn;

(Ved Knud Hendrichsen er tilføiet:) Denne Mand er Vel sit hoved høiere end den lengste Mand der i landet.

Lille Echerøe, Er Strax Ved Store Echerøe 1/4 Mil imellom, boer ingen paa, har til forne boed saa mange folch at de hafuer med egen Jagt Seiglet til bergen;

Schallenes Er en Miil uden for Store Echerøe paa det faste land, Nylig beboed, dog har i forige tider der Ved boed mange folch og Voret en goed Jagt hafn, som nu er udskiølet af søen som bryder der paa landet . . .

¹ U B 111 kv: naar mand tager nefueren fra hinanden, ligger beenraden inden for.

² dvs.: fjorden er 1 mil bred fra Vadsø i sydlig retning.

Kiberg Tingsted,

Komag, Her Ved er en god laxe Elf, er 3 Mil uden for Wasøe, lige ofuer fiorden i øster¹ boer Pasvig Finner om Sommeren, huilche fanger skøn lax i den Elf inde i fiorden som Rinder need fra Indiager Vand; . . .

Kiberg, Er et Annex under Waardøe, er og skibs hafn og laddeplatz om someren 4 Mil uden for Wasøe, har til forne boed Mange og brave borgere, . . .

Østen for² Kiberg 4 à 5 Mile ligger Munche fiorden, der inde er Peisenske Closter, Men Peisens Finner boer 1 Mil østen for, Ved et Sted heder *Kalsgamen*, der fra er ichun et lidet Eid nogle bøsse skud til *Kjørvaag*; Jmellom Kalsgamen og Munche-fiorden Ved Kals tuen, er et Sted heder Nordmands Sædet, huor Nordmend i forige tider har boed, og sees endnu huor huusene har Standet; Kalsgamen har sit Nafn af et høit sted Kaldes Kals Tuen, som sees ofuer havet baade fra Waardøe og fra Kiberg, om Sommeren Kalder mand de peisens Finner Kalsgam finner, effterdj de Roer Ved Kals tuen, og om Vinteren fløtter de til fields og Sambler dem i Peisens bye, en half dags Kiør fra Peisenske Closter; da de Kaldes Peisens finner, huilche altid da bergensborgere self boede i Waardøe, Vare af Kongen Priviligerede under Waardøe handel, som de flensborgere Ved Slette Fiskeries tider hafuer faaed dem fra, til at handle med dem, da ingen af de bergenske folch Ville bekoste at Reise til dem at accordere om deris fisk;

Norges grentzer skal Streche sig fra *Gothe* Elf, som er Ved Bahuus udj den Syndre Ende, og til *gandvigen* i den Nordre Ende; Gandvigen Mener Jeg skal Vere den Snefreste Viig ofuer Ved Jndløbet af den huide Søe, Thj paa den anden Side Ved indløbet er der, Som Kaltes *Biarmeland* i forige tider, huor Biarmerne boede, og findes Vel her om Eldgamble skrifter;

Waardøe Tingsted,

Waardøe, er en half Mil fra Kiberg, paa denne øe ligger Festningen Waardøehuus, og boer der effter skrefne, . . .

Wed Wardøe i bussesund er en aaben Reed, huor skibene om Someren Kand ligge; Under Festningen er en Reef i en Klippe, som Kaldes Kierring Ræfuen, og faaen sit Nafn der af, at i forige tider hente det sig en Søndag under Predichen at Rytzerne Kom i Mangfoldighed ofuer hafuet og landede i Rysse Vigen, er en Vig omkring Huken strax Ved festningen, og da de Marcherede ofuer, blef en gl: Kierling paa Festningen dem Var, og løeb Strax hen tog en Jlebrand og fyrede et Støche løes, Strax retererede Rysserne, og folchet Kom formedelst skuddet af Kirchen, ellers hafde

¹ U B 111 kv: i Sør.

² Ibidem: J Sud Ost fra.

Kirchen bleven om Ringet af Rytterne, og alle som Var i den ihieslagne, Men de greb da til Værge, og Slog Rytterne ihiel at ingen undkom, huilche ligger i Rysse Vigen begravet, og Kand mand endnu see benene af dem naar der gravis i Jorden, Men Kierlingen af det Slag Støchet gjorde falt over Muren og Sloges død i den Reve, som nu derfor kaldes Kierling Ræven, i huilchen Reve de baade maa lande som legger lige til Slotted;

Wed Waardøe ligger Horne øen, og en anden øe som Nordlenderne til holder paa Naar de i Findmarken Ved de steder fisker, saa og paa den Nord Veste Ende af Waardøe, men paa Reenøe Voxer brave Multebær, huor Nordlenderne ei maa Komme,

Svartnes, Er paa faste landet lige ofuer bussesund, der boer Nordmend . . .

Pers fiorden, Er en Miil Vesten for Waardøe, [er¹ en goed skibs hafn, hafuer boed finner i forrige tiider, men nu iche;

Hafningberg, Et got fiske Sted 2 Mile Vesten for Waardøe, hafuer til forne Veret et Stort fiske Vehr, men boer nu ichun en Mand . . .

Syltevig, En half Mil Jnde i en fiord Vesten for hafningberg, et got fiske Sted, hafuer for faa tider siden boed mange bønder, en borger, og seiglet skib derpaa, Strax inde i fiorden er en goed Vinter hafn, men nu boer der ichun, Nordmend . . .

Madkurf, fire Mile Vesten for Waardøe, et heel got fiske Sted, har til forne Voret et Annex under omgang, Voret et Stort tingsted, boed mange bønder og 1 borger, men er nu et Annex under Waardøe, og Svarer til tinget i Waardøe, og boer der nu ichun 7 bønder, . . .

Omgangs Tingsted,

Kiølnes, Er 2 Miil Vesten for Madkurf, der har² boed en Konge i gl. dage som tillige med alle hans folch er ihiel Slagen af de Engelske, og sees der endnu en gl. ruin af en Mur, om same Konge siunges en gl. Viise i Findmarken, En half Miil der Vesten for ligger,

Berlevaag, Er et got fiske Sted, der har boed bønder for faa aar siden, og flere i forige tider, men boer nu ingen; Naar mand Seigler en half Miil der fra Vest effter, skiær tannefiord der ind, huor Tannebay Elf er, og Strax der Ved er 2 gode laxe Elfuer som ej fiskes udj for mangel af folch og fiske Redskab;

Tanne Finner.

Huer fuld skatmand betalter 2 Rdr, og 1 Vog 18 merker fisk i leeding, og half skatmand halft der imod; Oppe Ved tannebay Elf ligger et næss heder Stangenes, huor Kiøbmandens pachhuus Staar, og er skibs hafnen Strax Ved, Siøen fløer og falder 1/2 Mil op

¹ UB IIIkv: inde i een fiord, hvor der

² UB IIIkv: skal have. - Om „Kjølnesvisen" jfr. G. Storm i Samtiden 1890, s.121.

i Elfuen tj landet er Slet, og er skøn birche skoug paa begge sider af Elfuen, En fiering op fra Stangenes i Elfuen, ligger en holme heder guldholmen, der har Kiøbmanden sine Kiøbmandz huuse, til huilchet Sted finnerne fører deris lax, og maa om høsten ligge effter i de huuser, Salt og tønder i fald skibet ei Kom betidz, at Finnerne da Kunde aabne huuset, og Conservere den lax de fangede indtil skibet Komb; J tannebay Elf fisker tanne finner, en deel Vehranger finner, Arritzbye finner, Juxbye finner, og en deel fra Indiager, og hafuer Kiøbmanden Ved guldholmen de beste Stengelser; laxen og Sælhunden Kommer Vel 12 Mile op i Elven,

Langefjord, Er en Miil eller lidt mere uden for tannebay, boer 4 Mand¹ . . .

Eidet, En Mil fra langefjord, og 2 1/2 à 3 Mil Jnden for omgang, er et lidet eid 3 à 4 bøsseskud ofuer, Men omkring i Circumferentz er Vel 10 Store Miile, ti omgang, Sletnes, Nordkin, skiøtningberg og Kiølle fiord ligger paa det land uden for eidet, og har Jagter i gl. tiid seiglet der igiennem [som² Mand nu trecher baader ofuer og er skoug paa, og boer der . . .

Hoop, En half mil uden for Eidet, her Ved har i forige tider Staaed en Kirche, og boed Mange folch, er en goed skibs hafn, men nu er ingen Kirche, og boer ichun, . . .

Omgang, ligger 8te Sterche Mile langs hafbredden Vesten for Waardøe, har for faa aar siden Voret et hovedsogn og boed en Sogneprest Men er nu lagt under skiøtningberg Kald, hafuer boed borgere og Mange folch, skibs hafnen er en half Mil Vesten for,

I omgang boer nu ichun, . . .

Strax Ved omgang er en Viig Kaldes Rysse Vigen, huor J forrige tider en find som skulle ledsage Rytzerne til omgang ofuer fieldet, Kiørte om Natten med en Jdebrand i haanden, og da hand Kom paa bredden af fieldet Vente hand sin Reen om, og Kasted branden ud ofuer fieldet, da alle Rytzerne Kiørte effter Jlden ud for fieldet og omkom, huilche ligger sammestedz be-graven i Rysse Vigen;

Gangvig, En Mil Vesten for omgang, er et skøn fiske Sted, har boed mange og heel Riige folck i forige tider, men nu ichun

2 Mand, . . .

Stenvaag, Et got fiske sted, Jmellom disse 2de Steder ligger Sletnes, huor, for nogle Aar siden i Fogden Hans Ørbechs tiid strandede en gang Sex Muscovi farer, alle folchene omkom, og det meste godz blef bierget, her boer nu ichun, . . .

Kiøllefiord Tingsted,

Schiøtningberg, ligger 3 Miil Vesten for omgang, her Staar hofued Kierchen huor Presten og en deel borgere har boed med

¹ UB 111 kv: bønder.

² Ibid.: hvor som.

en Stor deel bønder, og seiglet skibe derpaa, og i gl. tiid gich Store Jagter derfra til bergen, Voret et aparte Stor Tingsted, men er nu fast øde, og boer ichun; . . . (7 personer).

Kiøllefiord, En Miil fra skiøtningberg er nu tingstedet, har altid Voret et aparte tingsted, og Staar en Kirche der, som er et Annex til skiøtningberg, alle borgerhuuse Staar til nedfaldz, har for faa aar siden Voret en af de beste fiske steder i Findmarken, paa huilchen hafn huor er got Vinterleie for skibe, gich en deel skibe aarlig, men Stedet er nu mest øde; Ved Jndløbet til Kiøllefiord 1/2 Mil fra hafnen seer mand fra huusene i Kiøllefiord 2de Store steen, er lige som 2de Kircher med smaa taarne. Kaldes Finne Kircherne, har i forige tider Voret Aberi Ved, - i Kiøllefiord boer nu, . . .

Bredegammen, ligger ind Jmod laxefiorden, Nylig begynt at boe folch, 1 1/2 Mil fra Kiøllefiord, og er paa den Vestre side af Eidet,...

Kiefiord, Strax der Ved, Nylig begynt at beboes, . . .

Vigen, er 74^x Mil der fra, ligeledis Nylig beboed . . .

Eitz Vaag. Er 74 Mil der fra, Nylig beboed,

Torske fiord, En Mil eller mere der fra, er nylig beboed, har dog for lang tiid siden boed folch, . . .

Disse folck i dette tingsted, har alle saaledis om fløtted fra skiøtningberg og Kiøllefiord, og sat sig ned ind i fiordene for at holde queg, af huilchet de har haft deris meste ophold siden at borgerne for faa aar siden forloed Kiøllefiord, og ingen seiglatz Voret der paa,

Laxe fiord Finner

Møder til tinget i Kiøllefiord, effterdj de boer i ost Findmarken men ligger under Kielvig Kald, og gaar til Kirche, i sverholt, som er et Annex under Kielvig, de hører og under Kiøllefiord handel,

Lybsbye Er 3 Mil fra Kiøllefiord paa østre side, ...

Bundøe. Er Jnderst i laxefiorden 1 Mil fra lybsbye, Kand Kiøres en dag op till arritzbye, . . .

Veines, Er paa Vestre side af laxefiorden 1 Mil fra lybsbye, . . .

Disse finner gifuer i fuldskat 2 Rdr, J fuld leeding 1 vog 18 merker fisk, og halfskatmand halft der imod;

West Findmarchen,

Kielvig Tingsted², En Miil Westen fra Kiøllefiord³, og ligger paa Pynten af landet Jmellom laxefiord og Porsangerfiord, lige for havet som gaar Jmellom Kapen og Nordkin, og 2 Mil

¹ UB 111 kv: En half.

² I Knags Matrikkel S u e r h o 11 med 5 bosittende; denne jordebok anfører bare 4 personer. UB 111 kv tilf.: Sverholt.

³ UB 111 kv tilf: over Laxefiorden.

Ind til Veines langs landet, er et Annex under Kilvig (!), har til forne Voret et Aparte tingsted, boed borgere og Mange folch, men er nu fast øde, dog et Megit got fiske Sted, . . .

Strax her Ved skal Rytzer i forrige tider Veret Strandet og Komen under et Stor hull i en Klippe, huor de har skrevet i Klippen og der Voret omkommen,

Kielvig, Er en Miil fra Sverholdt over Porsanger fiord er hoved Sognet, huor Fogden i Vest Findmarchen altid hafuer boed, der har boed Mange borgere og Megit folch, og Voret det beste Sted i Vest Findmarken, er og skibs hafn om Sommeren og ladde platzen, der boer nu ichun, . . .

Her er fortaldt at Naar fiskerne har Voret ude at fiske, er det hendet at deris angel er draget fast i de Store Runde Throld huale, og Naar det er skeed de tider fiskerne Vil Roe hiem fra havet, og hualen løber deris Kurs huor de Vil hen, gaar en for i baaden og holder i snøret og lader ham løbe, da baaden gaar som for fuld Seigl, og hvalen Kiender iche der til, tj det er Kun i spechet Angelen er fast, Men strax hand Sticher til dybet eller Vil løbe af side, skier en Snøret af;

Hælnes, En half Miil i Nord fra Kielvig, har Staaed en Kirche til forne og boed folch, men boer nu ingen,

Kamefiord, Er en fiord Jmellom hælnes og Nord Kap, paa østre side af Nord Kapen ...

Schars Vaag, Er og øster Ved Nordkap, et annex under Kielvig, . . .

Nordre Honings vaag; En fiering Vesten for Kielvig, er en goed Reed for skibe, og Kand der ligge en heel flaade,

Søre Honingsvaag, Er Strax der Ved,

RasKiel, Er ind ad Porsanger fiord paa den Vestre side af same fiord, .. *Mandska-vigen* Er Strax der Ved, . .

Stranden, J same fiord, ...

Rebervaag J bem^{te} fiord, Strax Ved Tamsøe,

Inde i Porsanger fiord ligger den øe Tamsøe, paa huilchen Sanches af Almuen aarlig hundrede tønder Multebær og mere, og nogle Voger æderdun Sambles af Finnerne;

En Miil Vesten for Kielvig, Er det hendet i Fogden Mogens Linds tiid, at der er Kommen et skib fra gvinea Jnddrivende, og er fortalt, at da en finne baad blef skibet Vahr, torde finnerne ei ombord, dog da de fornamb levende folch paa skibet som Ragte henderne Sammenfoldet i Veiret, Kom de til skibs borde, Roede Strax der fra og bragte tidende til Kielvig, da Fogden og Almuen Reiste der hen, og loed skibet drive til land, huor det laag paa en side, og laassede de en deel Elephant tender og andet, saa og Støcher, holt dem saa løstig ofuer det bytte, drach og Vare glade og ei fortouede skibet, En Nat Kom en Sterch Vind af landet og

dref skibet løes, og Mod Klippen paa det andet land, huor det Sloges i Støcher, der de dog Kunde bragt det i en goed hafn Strax der Ved, de folch som endda levede paa skibet, døde bort, og byttet blef lidet, en af baadz folchene som Nogle tider levede, berettede at der Var en Stor deel guld i skibet; Som Fogden og folchene holt sig saa løstig der skibet laa, Kom Presten i Kielvig hr. Jens Matzen¹ fra Maasøe Kirche, og hørte den Sterche skyden og saag mange folch og tielter paa landet, Reiste hand tilbage, og Vest effter landet, Kundgiørende at hafue seed Rysserne Veret indfalden i landet og Ville slaa folchene ihiel, der paa Reiste Mand af huuse Vinter dag Ved Juule tider, huor ofuer en Stor deel queg Sulte Jhiel, omsider fich de Visse Kundskab og Reiste tilbage igien; Fogden beholt og en temmelig deel Ellephant tender som hand loed Synche need i Stranden Jmedens Strandfogden Mester Ahrter Var der, og Kommen for at inqvirere om Vraget, men da Strand fogden Var bord Reist og Fogden Ville hafue tenderne op igien, hafde der imidlertid Voret en Sterch Storm, at bølgerne og hafsuen hafde skiølet tenderne udj dybet, saa de fantes ei mere;

Porsanger Finner,

Disse finner Svarer til Kielvig tingsted, og er fiorden ind fra Kielvig 6 à 7 Mile, og Kand Kiøres der fra til Adevehr 2de dage i got Veir,

Yttre Porsanger, . . .

Jndre Porsanger², . . .

Disse finner betaller i fuld skatt 2 Rdr., i fuld leding 1 Vog 18 merker fisk, og half skat mand halft der imod;

Maasøe Tingsted,

Wandefjord, ligger paa Magerøe det Eiland af Nordkap, 1 1/2 Miil Vesten fra Kielvig, ligger til Maasøe Kirche, som er et Annex til Kielvig Kald, . . .

Ved dette Sted er skibs hafn, huor et Biskaier skib fra Ste Sebastian har ligget og opskaaret hual som hand der under landet og i fiordene aar efter andet i 3de aar hafuer fanget og smelted i Thran, og faaed sin fulde ladning huer aar, omtrent in Anno 1688. 89 og 90. - tvert over Magerøesund fra Wandefiorden paa faste land Staar trøyburg af Steen fra gl. tiid, der har og boed folch; Strax der Ved yders i fieldet Staar en Stor og Megit høi steen ud af fieldet Kaldes Kierlingen Ved Magerøe, som skibsfolchene hafuer til merche naar de løber til Magerøe sund Vesten fra;

Maasøe, Er et Annex under Kielvig, der er en goed skibs hafn, og er tamme Reens dyr paa denne øe, hvor og handels huuser nylig er opsat; . . .

¹ Sogneprest i Kjelvik fra 1665 el. 1666.

² Her anføres, foruten lensm. og chachst. som i foreg. matrikel, 2 fullskattfinner (de samme personer som matr."s halvskattf.) og 2 fattige.

Fra dette sted¹ in Anno 1688 hyrede en hollender fra Rotterdam Ved Nafn villum de flame, nogle bønder at fare med til Nova Sembla, huilche Kom Vel tilbage igien og fich en goed hyre;

Stappen, En Mil i Nord fra Maasøe, er et Annex under Jngen,.

Dette Fiske Vehr ligger Strax Ved Nordkap paa den Vestre side hos de 3de holmer som Kaldes Moderen med de toe døttre; her faar bønderne en deel lunde fier;

Hielmisøe, En half Mil Vest og ud fra Maasøe, er et Annex under Jngen, har Voren et aparte tingsted tilforne, og boed Mange folch, det er et got fiskested, der staar og en høi sten udaf fieldet Kaldes Hielmisøe Rære², . . .

Udj en Stor Refue i en Klippe i hielmisøe, Værper en Mængde aleker og lunder, de fanges Saaledis, at de binder tov om en Mands lif, og hitzer ham need ofuer Klippen, da hand Kryber ind i Refuen som er i det bratte berg, der tager hand fuglene og bryder halsen om paa dem, og Kaster dem i søen, huor baader ligge under Klippen, og Kand saaledis tage heele baader fulde, og ere de fugle ei bange i Klippen, de Kand ei heller høre for deris Megen skrigen under dem Self, men den faar tage sine øyen og ansigt Vahre som Kommer i Klippen, naar fuglene flyver ind og ud, hand tager og Store balier fulde af Eg, som hand sender op med toug, der efter lader hand sig hitze op igien naar hand har faaen saa megit hand Vil hafue;

Knarvig, ligger til samme Annex, . . .

Haføe Sund, under bem^{te} Annex, . . .

Strax Vesten for haføesund paa det faste land Staar en flech i et høit Slet berg, lige som en find at see till, der om fortæller Finnerne Saaledis, at der har Voret 2de Finner i forrige tider som Ville Sette gand i hin Anden, den ene hafde en blaa Kiøle paa, og den anden en Røed Kiøle, den som hafde den blaa Kiøle Var Stercheste og dref den Røde til fieldet at hand Staar der fast i Klippen; og er endnu mange finner som naar de Roer der forbi tør de ei hafue en blaa Kiøle paa, og helst Finne quindfolch, tj de, naar de har blaat paa, legger de sig need i baaden og lader deche ofuer dem imedens de Roer om den Sted, og ei tør lade dem see, af frøcht den Røde find i berget ei skal giøre dem skade eller dræbe dem, tj hand lider ei noget med blaat paa;

Jngens Tingsted,

Jngen, Som ligger 2 Miil Vester i havet fra Maasøe, der hafuer til forne boed brave borgere og en Mengde folch, er og skibshafn, men er nu fast øde, der hafuer Roed en Stor Mengde Norfarer aarlig, og Voret fanget det meste og beste Raf og Rechling som

¹ Således efter U B 111 kv.

² Jfr. UB 111 kv.: Roer. Jfr. G. Storm, Hist.-top - Skrifter om Norge (1895), s. 223:

iche nogen andensteds i Findmarken eller Nordland, nu boer der ichun . . .

Dette Stedz hofued Kirche staar til nedfaldz, den er den Største og maa Vere den Eldste Kirche der i landet, effterdj i den findes altertaflen forgylt, med Mange tafler forgylt med helgene paa og andet forgyldt tøy i Kirchen, som haver Voret effter Papisternis tider og er saadan forgylding meget tych og Sterch;

For nogen tiid siden udj Fogden Niels Fiils tiid hafuer det til draget sig udj Jngen, at Petter lauritzen som nu boer paa Reenøen, Kaldes halte Petter, fordj hand er halt, Var med 3de andre Mend ud paa havet att fiske, Seer de en tiid en Stor hval flyde, som de grønlands farer hafde dødet, til huilchen de Roer, og som de iche Kunde bringe det Store beest til landz Satte Petter sig paa den, satte Masten af baaden i blaaster hullet paa hvalen og hitzede seigl op, de andre 3 mand Roer til lands effter flere baader og folch; Jmidlertid bliver det et megit tych og Mistig Veier at de ei Kunde finde ham, saa forsatte og Strømmen ham med hvalen Nord effter; Som hand hafde sat et ætmaal eller mere paa hvalen, bliver hand Vahr en Seigler, Som Var en grønlands farer, Strax tager hand sin Mast og Seigl ned og legger det og sig med, need paa hvalen, da skibet Var ham passerit og ei har seet ham, Sætter hand Seigl og Master op igien, omsider findes hand af de som søgte effter ham, langt ud og Nord Vest fra Nordkap, da Var hand nær ihielsulten, og bragte de saa hualen til lands, Men Fogden undte ham intet for hans u-mage, som hand ofte haver anchet paa;

Gaasnes, Er Strax Ved Jngen paa same øe,...

Rolsøen, . . . Paa denne øe er en deel Reensdyr, de ere først satte herpaa af en Kiøbmand i bergen som Seiglet og handlet paa Kielvig, Ved Nafn hindrich helberg, huis Enche endnu lever i bergen, og som hand ei hafde Ambtmand otte bielches tilladelse at sette dyr paa same øe, loed bem^{te} Ambtmand tingliuse at dyrene skulle høre Kongen til, og Stod det saa hen indtil bem^{te} hindrich helberg døde; og da Commissionen Var Anno 1685 blef dyrene fredliuste at ingen motte skyde dem under en Viss Straf, tj er der nu en temelig deel dyr;

Trollefiord, . . .

Fladøen, Er en Miil Vesten for Maasøe i den Rette Vei, der hafuer Mand tinget med Jngens tingstedz almue i nogle aar, denne øe Kaltes altid for Ladøen, men S¹¹ lauritz Lindenow in Anno 1685 Kaldede den Fladøen og ei Viile den skulle lengre hede ladøen, tj der boede brave duelige Mend paa den; her findes i en Klippe en deel Krage sølf, som Kaldes Marien glas, huilchet Slags glas Rysserne bruger til Vinduer;

Reenøen, En half Miil Vesten for fladøen, er fra den et lidet Sund over til faste land, Kaldes burstad Sund, en skøn Vinterhafn

er der Ved, har paa faste landet boed folch i forige tider, paa Reenøe er en deel tamme Reens dyr, - denne Mand Var paa hualen: Petter lauritzen . . .

Refs fiord, . . .

Refs fiord Finner, Som Svarer skatt under qualsund, . . .

Hammerfest Tingsted;

Qualsund oc Klubbe Finner, qualsund er 3 Mil fra fladøen, og fra qualsund til Klubben 1/2 Mil, og har qualsund sit Nafn av øen som hamerfest ligger paa heder qualøen, paa huilchen øe finnerne hafuer deris Reens dyr om Sommeren, Disse finner betalter lige saadan skat som andre søe finner; ...

Nordmend,

Forsøll, Er 2 Mil Vesten for fladø den Vei til hamerfest, men den Vei til qualsund er inden om, . . .

Hammerfest, Er en Mil fra Forsøll, huor Presten boer og hafuer ichun en Kirche, hafuer til forne boed borger og Mange bønder, er nu fast øde, der er den beste Vinter hafn for mange skibe, som er i ald findmarken, der ligger og et lidet fersk Vand Ved, huor der er i 2de aftener Kasted 2 tønder Store Røer som smaa laxe,...

Rype fiord, En half mil der fra paa Seie land, . . .

Eidet, Strax der Ved paa seie land, . . .

Fagervig, Nær der Ved paa Seie land, . . .

Grundevaag, paa Seie land, . . .

Kaarhafn, paa seie land, . . .

Mæfiord, her har Voret Kirche i forige tider, men nu iche, er paa Sørøe en Miil fra hamerfest, denne øe er Ved 16 findmarske Miile i Circumference, ...

Helle fiord, Er og paa Sørøen; ...

Sletnes, Er og paa Sørøen, . . .¹

Hasvaag Tingsted,

Grundefiord, Er paa Sørøe 2 1/2 Mil fra hamerfest, . . .

Hasvig, Er 3 1/2 Mil fra hamerfest, og er paa Sørøe, . . .

Paa dette sted er bønderniss huuse bygget af hual Rygbeen og Ribben, og tørf Jmellom, og ligger fast huer aar paa denne hafn en stor deel skibe af hualfangerne som seigler paa grønland², huilche og fanger hual der under landet, ald Stranden Ved dette sted ligger fuld af hual been,

Hasvaag, Er 4 Mil Vest for hamerfest, ogsaa paa Sørøen, er et Annex under Sørvehr, Den Tra:iquerendes Tiener, skuldt. skytz skaffer lauritz Mathiesen. . . .

¹ i denne fortegnelse mangler Gåshop på Sørøen, finnes derimot i U B 111 kv.

² dvs.: Spitsbergen.

Her har Voret en skøn handel, boed Mange bønder, borgere og Prest, men er nu øde, der er og skibs hafn, og Voret laddeplatz, Er nu megit forvusted,

Sørvehr, En Mil fra hasvaag, og paa sørøe, haver Standet hoved Kirchen saadan som i Jngen, Er i aar¹ nedfalden², her har og Sognepresten boed, som motte fløtte der fra til hasvaag, motte og fløtte der fra til alten, her har boed brave handelsmend og mange bønder, og er goed skibs hafn og laddepladz, men stedet er nu fast øde; . . .

Brevig, ligger mit Jmellom Sørvehr og hasvaag, er et Genneral fiskested, huor ald Almuen af samme tingsted, af hamerfest, alten og loppens tingsteder aarlig pleier fiske paa en Vis tiid, Men nu er Væhret fast øde, og boer ichun, . . .³

Huer Mand som boer paa Sørøen maa gifue en half vog fisk i landskyld; Nordlenderne som [til forne Roede⁴ der, gaf og huer noget, men nu ei i lang tiid, Sørøe forpachtning har i nogle tiider inporteret aarlig 45 Rdr, som Kongen nu lader bort forpachte, Men de skønnebøller til forne, og Nyder Kongen ichun 1/3 part, og de skønnebøller de 2/3 parter, forpachtningen bestaar af land-skylden som melt er, og en deel fiorder leies bort at Veide udj imod 15 otterskind aarlig, Resten er for Kobbe Veidet; Mens Reens dyrene paa denne øe ere fredliuste;

Stierne vaag, ligger paa Stierne øen ind imod faste landet, fra Sørøe;...

Altens Tingsted,

udj altens Elf fisker en deel altens finner, nogle finner af Korsnes, en deel Normend, saa og finner fra Koutken og fra adevehr, altens Finner skatter som andre Siøe finner,

Eggeskal finnebye, Strax Ved Altens Elf, . .

Korsnes og Komagfiord Finner ...

laxen Kand ichun Kome 3 Miile op i Altens Elf;

Nordmend,

Talvig, huor tingstedet er; ...

Kielsnes, Er Strax der Ved, ...

Kragenes, Er 1 fiering lengre ind, og 3 fiering der fra til altens Elf,...

Aarøen, Er 1 1/2 Mil ud fra altens Elf, huor nylig er opbygget en Kirche, som er et Annex under Sørvehr, der hafuer til forne Staaed et Stor Kongshuus som nylig blef ned Refuet, effter Kongl.

¹ U B 111 kv: nyelig.

² Jfr. Medd. fra det N. Rigsarch. II, s. 277.

³ Her opføres kun underfogd og to andre. Av de øvrige i Knags Matr. opførte gjenfinnes tre under *Hasvaag*: dette vær mangler i matrikkelen.

⁴ T J B 111 kv: aarlig roer.

ordre til behjelpning af Kirchens bygning, Der har og Voret op Kast en liden Festning, som endnu Siunis huorledis den har Voret anlagt; og boer her, . . .

Rongsund, Er i den Kuurs som er fra alten til hasvaag, . . .

Langenes, Er paa den Kuurs som er til loppen, . . .

Udj alten er en Megit skiøn fyrrer skoug til Master, till huus tømmer og til Saug tømmer; Ved aarøe er skibs hafn, saa og Ved Talvig, og ligger laxeskibet som indtager laxen, Ved Eggeskal bye, huor fra er en fiering Veigs til Kiøbmandens pachboed og Salte huus oppe Ved Elven paa høire haand Naar Mand farer op, og som de der Kiøber laxen i altens og Tannebay Elfuer maa betalle til Kongen for den frihed aarlig 200 Rdr. in Specie, foruden tienden, saa Kand altens Elf ichun Regnes for 1/3 deel imod Tannebay Elf;

LoppensTingsted,

Øxfjord, Dette Sted, saa Vel som effter følgende Steder er paa faste landet paa Venstre haand udj den Kuurs som fares till loppen inden skiers; og er loppens Kald, . . .

Vas dahlen, . . . *Fru vig*, . . . *Øskar fiord Nordmend finner*, ...

Nus fiord, . . . *Vlfiord*, . . . *Besfiord*, . . . *Hettekiel*, . . . *Frachfiord*, . . .

Loppen, Paa denne øe er Sogne Kirchen, med ingen Annex til, der er Reensdyr paa øen, Paa loppe Reed er en goed hafn huor grønlandz farene¹ Sambles, Nu er dette Sted fast øde, huor til forne har boed en deel borgere og Mange bønder Vel hafvende Mend, nu er ichun, . . .

Yttre Vehr, Er uden paa loppen, . . .

Udj Klipperne her, ere Røde Norske Rubiner, og udj et field er et megit langt hul inde i Klippen, og faar mand tage lys med naar mand gaar der ind; ofuen til alt ind effter er det en Rund hvelfning af Naturen lige som det Var giort med hender, og huid af det der flyder af Klippen som fæster sig og blifuer haard som flint, og gaar mand alt ind og ned effter, Naar Mand Kommer langt ind, gaar det da dybt need i Klippen,

Her faaes og en deel lunde fier paa denne øe;

Anses, Som er det Synderste Sted i Findmarchen,...

Her Endes Findmarchen;

Grentze Finner,

Neiden eller Neidenske, Skatter til Norge og Rytzerne, er Rytiske finner, i denne bye er En Rysk Kirche, er en dags Kiør fra Wehranger, er og en dags Kiør til Søen; . . .

 1 UB 111 kv tilf.: gjerne.

Pasvig, eller pasreca, Er Rytske finner, som skatter til Norge og Rytzerne, i denne bye er en Rysk Kirche, En dags Kiør fra Neiden, er og en dags Kiør til søen; . . .

(Ved Juchum Spirsen er tilføiet:) Moedelig Docter.

Peisen, eller peisenske, Er Rytske Finner som Skatter til Norge og Rytzerne, i denne bye er en Rysk Kirche, En dags Kiør fra pasvig, Men 1/2 dags Kiør til peisenske Closter i Munchefiorden,...

Finnerne i disse 3de byer burde føre deris skatter till Waardøe som til forne, Nemblig, huer fuld skatmand 3 Voger fisk, som er deris Norske skatt, og half skatmand halft der imod;

Jndiager, Er paa de Svenske grentzer som skatter til Norge, Sverrig, og Rytzerne, og haver Svensken Jurisdictionen, Er en dags goed Kiør til Neiden, og er 2 dags Kiør til Arritzbye, . . .

Wed denne bye Staar en Kirche som en Svensk lappe Prest Predicher udj 1 à 2 gange om Vinteren, ellers holder Finne Klocheren Sang og bøn huer Morgen og aften med finne almuen; af denne bye, som og af alle de andre Svenske grentze finner betalles i fuld Norsk skatt en Rdr. og half skat Mand halft der imod, Men Svensken tager mere baade af denne bye og af de andre grentze byer; og tager Rytzerne af denne bye 40 Rdr. og 2 bæver skind;

*Arritz bye, eller Utsioch*¹, skatter til Norge og Sverrige, er en dags Kiør til Vehranger ned effter tannebay Elf, Er og en dags Kiør til bundøe Ved Søesiden i laxe fiord, Er og en 1/2 dags Kiør til Juxbye, . . .

Disse finner betiennes med Prest en gang om Vinteren, og det af presten i Koutken som predicher i en gamme;

*Juxbye, eller Øfre Tannen eller Teno*², Skatter till Norge og Sverrige, er en half dags Kiør fra Arritzbye langs af Thannebay Elf, . . .

Disse finner betiennes ligeledis en gang om Vinteren af Presten i Koutken;

Adevehr, Skatter til Norge og Sverrige, er 2 dags Kiør fra Juxbye, den meste deel paa tannebay Elf; er og 2 dags Kiør til Porsanger Ved søe siden; . . .

Disse finner betiennes ofte af Presten i Koutken, og graver de deris liig på en holme i et fersk Vand, tj ellers gravede biørnerne ligene af Jorden, som der til forne er hendet;

*Koutken*³, Skatter til Norge og Sverrig, Er en Sterch dags Kiør fra Adevehr, Ved Koutken Kiøres Vel en Miil paa altens Elf, der

1 U B 111 kv: Een Grændse-bye mod Sverge, som skatter til Norge og Sverge, hver fuld skatmand betaler til Norge aarlig 1 Rdr. Og half Skatmand half derimod, men til Sverge maa de svare meere, de ere under Svensk Jurisdiction.

2 Ibidem: Derfra er 2 Dags Kiør til Adevehr, den meste Vey paa Tanneby- Elf, er ligesaadan bye som Arritzbye, og skatter til 2 Konger.

3 Ibidem: Er og een bye ved Græntzerne, som skatter ligesom de andre Field-byer, og ligger ved Altens-Elf, een stærk dags kiøren fra Søen i Alten.

er og en Sterch dags Kiør til Eggeskalbye i alten, og boer der en Svensk prest Ved Nafn h^r anders i Koutken, som Kongen af Sverrig gifuer noget Korn¹ aarlig til hans oppenhold, foruden hans Rettighed af almuen, her er og en Kirche, og boer disse finner altid samen langs Ved Altens Elf, en Sterch dags Kiør fra Søen;...

Naar Mand fra Koutken til Ennoteker bye i Sverrig, Er en goed dags Kiøren, da Kiøres et Støche op altens Elf som mand forlader paa den Venstre haand, 2 Mil fra Koutken Kiøres ofuer Kiøllen, som er en Ryg paa det høieste af fieldet, af Runde steen, og hælder da landet need til Norge, huor mand længst i fra seer høie Klipper, det hælder og need til Sverrig, men det er heel Slet land, denne Kiøl eller field Ryg strecher Synder effter langs Nordlandene, og Nord effter imod indiager; Naar Mand med de Svenske Kiøbmend og Foget med finnerne Kiører ofuer denne Kiøl eller Field Ryg, Staar mand af Kierresen og huiler sig, dricher og en gang, sigende, nu Staar Mand i 2de Kongers land, med den ene foed i Norge og med den anden i sverrige, og driches da begge Kongers skaale, under tiden i Kaalt brendevin, saa og i udgløed brendevin, og Finnerne dricher gierne laadsias, det er Miød og brendevin Samen blandet,

Alle Finnerne paa Rytske og Svenske grentzer Sambles udj deris byer til Jule aften, og bliver der samen til Kyndelsmisse, for at tage imod Fogderne, og af legge der deris Rettighed, og betiennes med prester, des Jmedens bor de paa fieldene og Ved de ferske Vande, at den ene Veed fast iche huor den anden er, undtagen i Koutken.

¹ U B 111 kv: som kaldis Spanmaal.